

PRVI HRVATSKI VOJNOSTRUČNI MAGAZIN

HRVATSKI VOJNIK

Broj 397 • 8. lipnja 2012. • Izlazi od 1991. • www.hrvatski-vojniki.hr

BESPLATNI PRIMJERAK

EUR 2,10
CAD 3,00
AUD 3,30
USA 2,00
CHF 3,50
SLO EUR 1,80
SEK 17,00
NOK 17,00
DKK 15,50
GBP 1,30

RAZGOVOR

general-bojnik Mate Obradović,
zapovjednik PP NOS OSRH

BOJNA ZA SPECIJALNA DJELOVANJA

COMMANDO OBUKA

21. GODIŠNJICA OSRH I HKOV-A

HRVATSKE ORUŽANE SNAGE

- JAMAC NAŠE SIGURNE BUDUĆNOSTI

ISSN 1330 - 500X

PRINTED IN CROATIA

0 2 3 1 2

9 771847 120308

SADRŽAJ

- 4 **21. GODIŠNJICA OSRH I HKoV-a**
Hrvatske oružane snage - jamac naše sigurne budućnosti
- 8 **VIJESTI IZ MORH-a**
Odlazak u misiju UNDOF
- 9 **IZLOŽBA U POVODU 20. GODIŠNJICE PRIMANJA RH U ČLANSTVO UN-a**
RH - 20 godina U UN-u - Od primateljice do davateljice snaga potpore miru
- 10 **RAZGOVOR**
General-bojnik Mate Obradović, zapovjednik PP NOS OSRH

- 13 **SREDIŠTE ZA OBUKU I DOKTRINU LOGISTIKE**
Vježba višenacionalne integrirane logističke postrojbe
- 14 **BOJNA ZA SPECIJALNA DJELOVANJA**
Commando obuka
- 18 **BOJNO GAĐANJE HRM-a**
HARPUN 2012
- 21 **VIJESTI IZ OSRH**
Hitnim medicinskim letom s Korčule u Split
- 24 **ZAVOD ZA POMORSKU MEDICINU**
Barokomora – nezamjenjiva u liječenju brojnih bolesti

IMPRESSUM

Nakladnik: **MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE SAMOSTALNA SLUŽBA ZA ODNOSI S JAVNOŠĆU I IZDAVAŠTVO ODJEL HRVATSKIH VOJNIH GLASILA I IZDAVAŠTVA**

Glavni urednik: Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@morh.hr)
 Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić (vpintar@morh.hr)
 Zamjenik glavnog urednika za internet: Toma Vlašić (toma.vlastic@morh.hr)
 Urednici i novinari: Leida Parlov (leida.parlov@morh.hr), Domagoj Vlahović (domagoj_vlahovic@yahoo.com), Lada Puljizević (ladapuljizevic@yahoo.com)

Lektura / korektura: Gordana Jelavić
 Urednik fotografije: Tomislav Brandt
 Fotografi: Josip Kopi, Davor Kirin
 Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik), (zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković, Damir Bebek, Predrag Belušić
 Marketing i financije: Igor Vitanović, tel: 3786-348; fax: 3784-322
 Tisak: Vjesnik d.d., Slavonska avenija 4, Zagreb
 Adresa uredništva: Odjel hrvatskih vojnih glasila i izdavaštva, Ilica 256b, 10000 Zagreb, Republika Hrvatska
 http://www.hrvatski-vojniki.hr, e-mail: hrvojniki@morh.hr

Naklada: 4000 primjeraka

- 26 **MULTINACIONALNA SATNIJA VP**
Cacao, mister, cacao
- 28 **NATO VIJESTI**
NATO nabavlja pet besposadnih letjelica
- 30 **NOVOSTI IZ VOJNE TEHNIKE**
U Indiji predstavljen tenk T-90MS
- 34 **NOVE TEHNOLOGIJE**
Heksagoni za maskiranje
- 38 **OBRAMBENA INDUSTRIJA**
Izraelska visokotehnoška industrija (I. dio)

- 42 **PODLISTAK**
Pobjeda i poraz Carstva Vijayangara
- 44 **DOMOVINSKI RAT**
- 46 **FILATELIJA**
- 47 **VEKSILOLOGIJA**
- 48 **MULTIMEDIJA**
Solarna tipkovnica
- 50 **DUHOVNOST**
Misa - neshvaćeni dar

14 **VOJNIK** **15**

BOJNA ZA SPECIJALNA DJELOVANJA

COMMANDO OBUKA

TEMELJNA OBUKA ZA SPECIJALNA DJELOVANJA, POZNATA I KAO COMMANDO OBUKA, SMATRA SE JEDNOM OD NAJTEŽE OBUKA I MOGU JE ZAVRŠITI SAMO ISKUSNIJI I NAJIZDOLJIVI VOJNICI. U HRVATSKOJ VOJSKI PROVODI JE BOJNA ZA SPECIJALNA DJELOVANJA (SD). A NOVINARI HRVATSKOG VOJNIKA PRATILI SU DIO OBUKE

Podobno: borbeni brodovi

U dugotrajnom borbenom, ali i u drugim situacijama, kao što je u slučaju izvanrednih događaja, vojnici moraju biti spremni na bilo koju vrstu zadatka. U ovom slučaju, vojnici su obučeni za specijalna djelovanja, poznata i kao commando obuka. Ova obuka je jedna od najtežih i zahtjevnijih, a može je završiti samo iskusniji i najizdoljiviji vojnici. U hrvatskoj vojsci provodi je bojna za specijalna djelovanja (SD). A novinari Hrvatskog vojnika pratili su dio obuke.

18 **VOJNIK** **19**

BOJNO GABARANJE HRVA

HARPUN 2012

POD BORBENOM UZBUHOM KOVIJOJ DO 11 BRODOVA HRVATSKE RATNE MORNARICE ISPLOVIDIJE U BAHNIM JUTARNIM SATIMA 23. SVENJETA IZ POMORSKE BAZE LORA. CILJI AKTIVNOSTI SREDSREĆA NAJAVNA, POMOŠNI POLJOSI IZJE, ZADACA I TOPIČKO BODNO GABARANJE, NAJAVNI ALI I NAZANTHEVNI I NAJIZDOLJIVI DIO OBUIČNIH ČKLU SA. OSIM TOPIČKOG BODNO GABARANJA I SKLOPI IZJE, POMOŠNI BRODOVA IZVEŠAVALE SU I POSREDO I NEPOSREDO OSIGURANJE KONVOJA, TARTIČKO MANEVRIRANJE, TRAGANJE I SPŠEŠAVANJE NA MORU TE POSURU NA MORU I TEGLENJE BRIDA

STROJNA VIJUNA NA ZAPOVEDNIKU

U ovom broju, novinari su pratili dio obuke vojnika iz hrvatske ratne mornarice. U ovom broju, novinari su pratili dio obuke vojnika iz hrvatske ratne mornarice. U ovom broju, novinari su pratili dio obuke vojnika iz hrvatske ratne mornarice.

UVODNIK

Novi broj koji je pred vama s ponosom otvaramo reportažom s obilježavanja 21. godišnjice Dana Oružanih snaga. Slabo naoružani i opremijeni, ali s velikim srcem, krenuli smo tih dana braniti svoje, a potom i konačno osloboditi svoju domovinu. Današnje su zadaće drugačije, ali ne manje zahtjevne. O tome svjedoči razgovor o aktivnostima u protupožarnoj sezoni u kojoj pripadnici Oružanih snaga imaju ključnu ulogu. Svojim resursima civilnim strukturama društva OSRH pruža nesebičnu pomoć, o čemu govori i reportaža o Zavodu za pomorsku medicinu u čijem je sastavu barokomora. Kako smo kao vrsni vojnici prepoznati i izvan granica svoje domovine, svjedoči još jedna priča iz Afganistana u kojoj se civilno stanovništvo vrlo rado susreće s hrvatskim vojnicima. Prikazujemo i brojne vježbe u kojima sudjeluju pripadnici Oružanih snaga jer su obuka i uvježbavanje jedna od njihovih temeljnih zadataća. Ovaj put posebno ističemo novim pripadnicima ove postrojbe koji su čvrstom voljom, disciplinom i upornošću uspjeli dostići iznimno zahtjevne kriterije. Novosti iz područja vojne industrije te tehnološka dostignuća donosimo u stručnom dijelu časopisa kako biste produbili svoja već postojeća znanja.

Uredništvo

Vrhovni zapovjednik u budućnosti OSRH vidi kao dobro opremljenu vojsku, motiviranu, s visokim standardima, te razvijenim osjećajem odgovornosti

21. GODIŠNJICA OSRH I HKOV-A

Brojni visoki civilni i vojni dužnosnici nazočili su svečanoj akademiji u Koncertnoj dvorani "Vatroslav Lisinski"

U prigodnom obraćanju nazočnima, predsjednik Josipović je naglasio da OSRH, kao vojska koja je oslobodila Hrvatsku, u našem društvu uživa poseban status. "Upravo zbog tog statusa, od OSRH se i danas očekuje jako puno", rekao je.

Podsjetivši na glavne zadatke OSRH, obranu suverenosti i teritorija RH, te pomoć civilnoj zajednici, Predsjednik je rekao i da je današnja Hrvatska moderna

"CIJELA HRVATSKA VEĆ JE DVADESET I JEDNU GODINU PONOŠNA NA SVOJE ORUŽANE SNAGE. POŠTOVANI VOJNICI, DOČASNICI I ČASNICI, POBJEDNICI, VI STE NAJBOLJE JAMSTVO DA ĆE TAKO BITI I UBUDUĆE", KAZAO JE MINISTAR ANTE KOTROMANOVIĆ NA SVEČANOJ AKADEMIJI

Središnji događaj dvodnevno obilježavanja Dana Oružanih snaga Republike Hrvatske i Dana Hrvatske kopnene vojske, svečana akademija i koncert, organiziran je 28. svibnja u zagrebačkoj Koncertnoj dvorani "Vatroslav Lisinski". Programu su nazočili predsjednik Republike Hrvatske i vrhovni zapovjednik OSRH Ivo Josipović, predsjednik Vlade RH Zoran Milanović, izaslanik predsjednika Hrvatskog sabora Josip Leko, ministar obrane Ante Kotromanović, načelnik GS OSRH general-pukovnik Drago Lovrić, i drugi aktualni i bivši državni i vojni dužnosnici.

Program je započeo izvođenjem državne himne te minutom šutnje, nakon koje je uslijedilo prikazivanje kratkog filma o OSRH, praćenog čitanjem povjesnice OSRH, te pregleda aktualnih zadataka i sposobnosti naših Oružanih snaga.

HRVATSKE ORUŽANE SNAGE

- JAMAC NAŠE SIGURNOSTI

General Lovrić je izrazio uvjerenje da će sve zadaće i izazove OSRH, kao i do sada, bez obzira na gospodarsku krizu, uspješno provesti i na njih odgovoriti

Leida PARLOV, Domagoj VLAHOVIĆ, snimili Tomislav BRANDT, Davor KIRIN, Josip KOPI

zemlja u euroatlantskim integracijama, koja u cijelom svijetu promovira mir, demokraciju i ljudska prava. U tom promoviranju, kroz međunarodne mirovne misije, sudjeluju i pripadnici OSRH. U

budućnosti, vrhovni zapovjednik OSRH vidi kao dobro opremljenu vojsku, motiviranu, s visokim standardima, te razvijenim osjećajem odgovornosti. Predsjednik Vlade Zoran Milanović

PROMAKNUĆA ČASNIKA

Promaknuto je 138 djelatnih časnika i časnika OSRH. U čin vice-admirala promaknut je kontraadmiral Zdenko Simičić, u čin kapetana bojnog broda kapetan fregate Milan Blažević, a u čin brigadir pukovnici Silvana Duvančić Ričko, Elvis Burčul, Krešimir Gvozdanović i Vinko Zebić. U čin kapetana fregate promaknut je 1 časnik, 11 u pukovnika, 2 u kapetana korvete, 23 u bojnika, 3 u poručnika bojnog broda, 48 u čin satnika i 44 u čin natporučnika.

Ministar Kotromanović je istaknuo reforme koje provode MORH i GS OSRH. Njihov je cilj da hrvatski vojnik bude moderno opremljen, ima uvjete za život, rad, učenje, obuku i vježbe

rekao je da je Hrvatska skupo platila cijenu neovisnosti. "Danas, na pragu Europske unije, da bi bila uspješna i bogata, Hrvatska mora imati jake državne institucije. Jedna od njih je i vojska, koja, kao i ostale, mora biti otvorena društvu. U Hrvatskoj vojsci, dnevnoj i stranačkoj politici nema mjesta. Kad određujemo koji su nam ciljevi, moramo ih staviti na stranu i donositi odluke u nacionalnom interesu. U današnjem kontekstu, uloga OSRH jest i da afirmira Hrvatsku kao modernu i demokratsku zemlju. Moderna je vojska, s onima koji u njoj služe, visokosofisticirana organizacija,

UŽANE SNAGE URNE BUDUĆNOSTI

Nastup Orkestra OS-a u užem središtu Zagreba i atraktivni ceremonijalni program Počasno-zaštitne bojne GS OSRH

21. GODIŠNJICA OSRH I HKOV-A

ATRAKTIVNO NA JARUNU

Dio programa obilježavanja godišnjice OSRH, koji je od samog početka pobudio veliko zanimanje posjetitelja, održavao se 27. svibnja na Rekreativno-sportskom centru Jarun gdje je izložen taktičko-tehnički zbor naoružanja, borbene i neborbene tehnike i opreme postrojbi OSRH-a i MUP-a. Na Jarunu je bila postavljena i izložba eksponata iz fundusa Vojnog muzeja, mogla su se razgledati i izdanja Hrvatskih vojnih glasila, a svi su se zainteresirani mogli upoznati i s projektima privlačenja osoblja u Oružane snage. Akrogrupa "Kрила Oluje" izvela je svoj atraktivni letački program, a padobranci Bojne za specijalna djelovanja izveli su padobranske skokove. Pripadnici Ministarstva unutarnjih poslova prikazali su samo neke od svojih borbilačkih vještina, a u organizaciji Ministarstva branitelja svoje su proizvode predstavile i braniteljske udruge. Pripadnicima OSRH i građanima na Jarunu pridružili su se i predsjednik Josipović, ministar obrane Kotromanović, načelnik GS OSRH general-pukovnik Lovrić i drugi dužnosnici.

Padobranca su nakon doskoka okružili jarunski posjetitelji

u kojoj su primarni znanje, pamet i inicijativa i u kojoj se napreduje po tim kriterijima", istaknuo je premijer Milanović. Ministar Kotromanović prisjetio se Domovinskog rata, počevši s postrojavanjem u Kranjčevićevoj, koje je predstavljalo simboličan, ali i konkretan početak

stvaranja oružane sile koja je obranila i naposljetku oslobodila Hrvatsku. Danas je OSRH cijenjena vojska zemlje članice NATO-a. Govoreći o aktualnom trenutku i zadaćama, ministar Kotromanović je istaknuo reforme koje provode MORH i GS OSRH. Njihov je cilj da hrvatski vojnik bude moderno opremljen, ima uvjete za život, rad, učenje, obuku i vježbe. "Cijela Hrvatska već je dvadeset i jednu godinu ponosna na svoje Oružane snage. Poštovani vojnici, dočasnici i časnici, pobjednici, vi ste najbolje jamstvo da će tako biti i ubuduće", zaključio je ministar.

General-pukovnik Lovrić pozdravio je sve nazočne u ime cijelih OSRH, te u njihovoj povijesnici istaknuo Domovinski rat, poslijeratni preustroj, te 2009. godinu kad je Hrvatska postala članicom NATO-a. Saveza s čijim vojskama OSRH dijeli zajedničke sposobnosti i zajednički pridonosi svjetskom miru. General Lovrić je izrazio uvjerenje da će sve zadaće i izazove OSRH, kao i do sada, bez obzira na gospodarsku krizu, uspješno provesti i na njih odgovoriti. U to mogu biti sigurni i hrvatski građani i naši saveznici, rekao je načelnik GS OSRH. Svi govornici uputili su riječi najveće zahvale svima onima koji su za slobodu Hrvatske dali najviše što su mogli, svoje živote i zdravlje. Na svečanosti su dodijeljena redovna promaknuća i pohvale pripadnicima OSRH.

U glazbenom programu nastupili su Simfonijski puhački orkestar OSRH, Klapa HRM-a "Sveti Juraj", zbor Ex-zvezdice i sopranistica Valentina Pijačko. ■

Na fotografiranje u izloženoj vojnoj tehnici najmlađi su strpljivo čekali u redu a najveće su zanimanje izazvali helikopteri, tenkovi i oklopna vozila

Letački program akrogrupe
"Kрила Oluje" na Jarunu

POLAGANJE VIJENACA I MISA

Dan OSRH i HKoV-a, 28. svibnja, tradicionalno je započeo polaganjem vijenaca i odavanjem počasti na zagrebačkom Gradskom groblju "Mirogoj".

Izaslanstvo MORH-a i OSRH, na čelu s ministrom obrane Antom Kotromanovićem i načelnikom GS OSRH general-pukovnikom Dragom Lovrićem, položilo je vijence na grobove ratnog ministra obrane Gojka Šuška i ratnog načelnika GS OSRH stožernog generala Zvonimira Červenka te zapovjednika ZNG-a generala zbora Imre Agotića. Vijenac je položen i na grob stožernog generala Janka Bobetka u Sisku. U spomen-parku kod spomenika "Glas hrvatske žrtve-Zid boli", ispred Središnjeg križa u Aleji poginulih hrvatskih branitelja, na grob prvog predsjednika RH Franje

U crkvi Sveta Mati Slobode na Jarunu služena je misa zadušnica za stradale u Domovinskom ratu

Tuđmana, na zajedničku grobnicu za neidentificirane žrtve iz Domovinskog rata i grobnicu narodnih heroja vijence je položilo zajedničko izaslanstvo u kojem su bili predsjednik RH Ivo Josipović, predsjednik Hrvatskog sabora Boris Šprem, predsjednik Vlade RH Zoran Milanović, ministri obrane i branitelja Ante Kotromanović i Predrag Matić i drugi državni dužnosnici. Vijence je položilo i izaslanstvo OSRH na čelu s načelnikom GS-a generalom Lovrićem, te izaslanstva Grada Zagreba, Ravnateljstva policije i udruga proizišlih iz Domovinskog rata. Potom je u crkvi Sveta Mati Slobode na Jarunu služena misa zadušnica za stradale u Domovinskom ratu, kojoj je nazočio izaslanik Predsjednika RH general-pukovnik Drago Lovrić i ministar obrane Ante Kotromanović. U koncelebraciji s vojnim i policijskim kapelanima te drugim svećenicima, misu je predvodio vojni ordinarij mons. Juraj Jezerinac koji je svim pripadnicima OSRH čestitao njihov dan te pozvao da se molimo Blaženoj Djevici Mariji da svojim zagovorom čuva sve pripadnike Oružanih snaga i domovinu Hrvatsku. Uz pripadnike Oružanih snaga na misi su bili i potpredsjednici Sabora Jadranka Kosor i Vladimir Šeks, predstavnici Ministarstva branitelja i Ministarstva unutar-njih poslova.

OBILJEŽEN DAN OSRH U ISAF-U

Svečanim postrojavanjem i prigodnim programom pripadnice i pripadnici 19. HRVCON-a u operaciji ISAF, obilježili su 28. svibnja u Marmalu, Kabulu i kampu Mike Spann Dan Oružanih snaga Republike Hrvatske i Dan Hrvatske kopnene vojske.

Obraćajući se nazočnima u kampu Marmal, na sjeveru Afganistana, u kojem se nalazi najveći broj pripadnika kontingenta, zapovjednik 19. HRVCON-a brigadir Tomislav Galić je rekao kako nije mala stvar biti pripadnikom OSRH u operaciji ISAF. "Vi ste Hrvatska i predstavljajte je kao i do sada u najboljem mogućem svjetlu. Neka vam naši prijatelji koji su svoje živote položili za naše danas budu uzor i svjetionik kako se bori, kako se živi za hrvatske interese", naglasio je brigadir Galić. Na svečanostima su uručeni izvodi o promaknućima pripadnica i pripadnika 19. HRVCON-a u više činove. U kampu Marmal vojni kapelan Alojz Kovaček služio je misu posvećenu poginulim hrvatskim braniteljima.

D. JONJIĆ

Izaslanstvo MORH-a i OSRH položilo je vijence na grobove ratnog ministra obrane Gojka Šuška i ratnog načelnika GS OSRH stožernog generala Zvonimira Červenka te zapovjednika ZNG-a generala zbora Imre Agotića

Foto: Josip KOPR

ODLAZAK U MISIJU UNDOF

U mirovnu misiju Ujedinjenih naroda (UNDOF) na Golanskoj visoravni 29. svibnja upućen je prvi dio snaga 9. kontingenta OSRH, a njegove pripadnike je na ispraćaju pozdravio zapovjednik Zapovjedno-operativnog središta GS OSRH, brigadni general Vlado Šindler. Kontingent, u čijem je sastavu i pet žena, ima 96 pripadnika OSRH, među kojima su tri stožerna časnika u Zapovjedništvu UNDOF-a. Drugi dio ovog kontingenta krenut će u šestomjesečnu misiju na Golanskoj visoravni 12. lipnja, a njegov zapovjednik, bojnik Davor-Josip Babić, ističe kako su svi pripadnici uspješno završili prethodne pripreme i obuku pa je kontingent u potpunosti spreman preuzeti svoje zadaće u zoni operacije. Misija UNDOF uspostavljena je Rezolucijom 350 Vijeća sigurnosti UN-a, 31. svibnja 1974. Mandat mirovnih snaga UN-a na Golanskoj visoravni je održavanje primirja između Izraela i Sirije, nadziranje prekida neprijateljstava između izraelskih i sirijskih snaga, te nadzor područja razdvajanja. Prva dvojica hrvatskih časnika upućena su u UNDOF u svibnju 2008., a prva postrojba Oružanih snaga u područje misije upućena je mjesec dana poslije. Odlukom Hrvatskog sabora od 28. listopada 2011. u misiju UNDOF, tijekom 2012. i 2013. godine, može se uputiti do 110 pripadnika OSRH.

L. PULJIZEVIĆ

General Lovrić posjetio NATO Zapovjedništvo za transformaciju

Načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga RH general-pukovnik Drago Lovrić posjetio je 23. svibnja Savezničko zapovjedništvo za transformaciju (ACT) u Norfolku, u sklopu službene posjeta Sjedinjenim Američkim Državama i u povodu održavanja NATO samita u Chicagu. Vojni predstavnici upoznali su ga s aktualnim inicijativama i procesima Zapovjedništva koje ima ključnu ulogu u transformaciji

NATO-a u još učinkovitiji savez. Razmijenjena su i mišljenja o održanom NATO sastanku na vrhu u Chicagu, dok su glavne teme razgovora sa zapovjednikom ACT-a, generalom zbora Stephanom Abrialom, bile napredak integracijskog procesa OSRH u NATO i pripreme za predstojeću Stratešku konferenciju vojnih partnera koja će se održati 19. i 20. lipnja u Zagrebu a okupit će načelnike glavnih stožera država članica NATO-a, Partnerstva za mir, Mediteranskog dijaloga, Istanbulske inicijative za suradnju te inicijative Partners Across the Globe. Tijekom razgovora s generalom Abrialom istaknuto je i zadovoljstvo napretkom koji su OSRH postigle tijekom trogodišnjeg razdoblja punopravnog članstva u NATO-u i postignutim intenzitetom međusobne suradnje MORH-a i OSRH sa strukturama NATO-a. General Lovrić sastao se i s general-bojnikom Jonom Lillandom, pomoćnikom načelnika stožera ACT-a za upravljanje planovima i programima, koji je potvrdio da je proces integracije OSRH u vojnu strukturu Saveza u završnoj fazi s ostvarenim vidljivim rezultatima u postizanju ciljeva integracije i transformacije.

OJJ

Foto: Tomislav BRANDT

ZAHVALNICE BIVŠIM DJELATNICIMA MORH-a

U Časničkom domu Hrvatskog vojnog učilišta "Petar Zrinski" 31. svibnja održana je svečanost uručivanja zahvalnica za višegodišnji rad bivšim djelatnicima Ministarstva obrane Republike Hrvatske. Zahvalnice su dodijeljene državnim službenicima i namještenicima, njih osamdeset, koji su na vlastiti zahtjev, uz otpremninu, izišli iz sustava MORH-a zaključno s krajem prvog tromjesečja 2012. godine.

U ime ministra obrane i MORH-a bivšim se djelat-

nicima obratila pomoćnica ministra obrane Sunčana Vukelić. Uz zahvalu na sve-mu što su radili i napravili za MORH i Oružane snage RH, pomoćnica ministra je istaknula da je njihov rad tijekom svih godina bio vrijedan i predan, prožet zalaganjem i lojalnošću. "Nadam se da će vam iz vašeg radnog vijeka u MORH-u prevladavati lijepa sjećanja", istaknula je Vukelić, zaželjevši im mnogo sreće, zdravlja i sve najbolje u budućnosti.

D. VLAHOVIĆ

Svemirka MIOČIĆ

IZLOŽBA U POVODU 20. GODIŠNJICE PRIMANJA RH U ČLANSTVO UN-A

“Od 1999. godine do danas, u 19 mirovnih misija UN-a sudjelovalo je više od 1300 pripadnika OSRH”, kazao je general Dragutin Repinc istaknuvši njihovu visoku profesionalnost i stručnost kojom obnašaju dužnost promatrača UN-a. Kazao je kako za njihov predan rad Republika Hrvatska i njezine OS redovito dobivaju pohvale kolega ostalih članica UN-a. Trenutačno u sedam mirovnih misija UN-a sudjeluje 119 pripadnika OSRH

RH - 20 GODINA U UN-u

Od primateljice do davateljice snaga potpore miru

U povodu 20. godišnjice primanja Republike Hrvatske u članstvo Ujedinjenih naroda, u Galeriji Ministarstva obrane “Zvonimir” 24. svibnja otvorena je izložba pod nazivom “RH-20 godina u UN-u - Od primateljice do davateljice snaga potpore miru”.

Izložba je koncipirana u tri tematska dijela i obuhvaća fotografije iz razdoblja primanja Republike Hrvatske aklamacijom u članstvo Ujedinjenih naroda, 22. svibnja 1992. na sjednici Glavne skupštine Ujedinjenih naroda u New Yorku, zatim angažman UN-a u Hrvatskoj u vrijeme Domovinskog rata, te angažman hrvatskih Oružanih snaga u misijama UN-a. Sve tri cjeline prikazane su fotografskom građom, dok je angažman UN snaga u RH, kao i dosadašnji angažman pripadnika OSRH u UN misijama, osim fotografijama, prikazan i različitim predmetima vezanim uz spomenute cjeline, te videomaterijalima.

Svečanom otvorenju izložbe nazočili su zamjenica ministra obrane Višnja Tafra, koordinatorka Ujedinjenih naroda i stalna predstavnikica Programa Ujedinjenih naroda za razvoj (UNDP) u Republici Hrvatskoj, Louisa Vinton, zamjenik načelnika GS OSRH, kontraadmiral Zdenko Simičić, zapovjednik HKoV-a generalbojnik Dragutin Repinc, predstavnici

ci Vojnodiplomatskog zbora u RH, predstavnici tijela državne uprave u RH, kao i ostali visoki dužnosnici MORH-a i OSRH.

General Repinc podsjetio je kako je Republika Hrvatska počela svoje sudjelovanje u međunarodnim mirovnim operacijama u rujnu 1999. uključivanjem deset časnika OS-a u Promatračku misiju UN-a u Sjevernoj Leoneu (United Nations Observer Mission in Sierra Leone - UNOMSIL). Tim se činom RH uključila u krug država koje u sklopu Ujedinjenih naroda pridonose očuvanju global-

Republika Hrvatska počela je svoje sudjelovanje u međunarodnim mirovnim operacijama u rujnu 1999. uključivanjem deset časnika OS-a u Promatračku misiju UN-a u Sjevernoj Leoneu

Organizacija Ujedinjenih naroda osnovana je nakon Drugog svjetskog rata od pobjedničkih sila: SAD, Ujedinjeno Kraljevstvo, Francuska, Kina (prije Tajvan) i Rusija (prije SSSR) u nadi da će spriječiti buduće sukobe i ratove među narodima. Ujedinjeni narodi imaju šest glavnih tijela: Opću skupštinu, Vijeće sigurnosti, Gospodarsko i socijalno vijeće, Starateljsko vijeće, Tajništvo i Međunarodni sud pravde. Osnovna zadaća djelovanja UN-a je jačanje međunarodnog mira i sigurnosti, poštovanje načela ravnopravnosti i samoopredjeljenja naroda, razvoj prijateljskih odnosa među državama i međunarodne suradnje na rješavanju problema ekonomskog, socijalnog, kulturnog i humanitarnog karaktera, uključujući zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

nog mira i sigurnosti i upućuju svoje pripadnike oružanih snaga i drugog osoblja u mirovne misije na kriznim područjima. “Od 1999. godine do danas, u 19 mirovnih misija UN-a sudjelovalo je više od 1300 pripadnika OSRH”, kazao je general Repinc pri čemu je posebno istaknuo njihovu visoku profesionalnost i stručnost kojom obnašaju dužnost promatrača UN-a. Istaknuo je kako za njihov predan rad Republika Hrvatska i njezine Oružane snage redovito dobivaju pohvale kolega ostalih članica UN-a, te im na tome i posebno zahvalio. Izložbu je otvorila zamjenica ministara obrane Višnja Tafra, koja je u obraćanju također naglasila važnost sudjelovanja pripadnika OSRH u misijama UN-a diljem svijeta, čime je Republika Hrvatska u dvadeset godina od primateljice postala aktivna davateljica snaga potpore miru, a na što svi možemo biti više nego ponosni, te dodala da trenutačno u sedam mirovnih misija Ujedinjenih naroda sudjeluje 119 pripadnika OSRH. Uz pripadnike Oružanih snaga RH u mirovne operacije UN-a tijekom proteklih godina postupno su se uključivali i pripadnici civilne policije, diplomatsko osoblje Ministarstva vanjskih poslova, te pripadnici resornih ministarstava, poput, primjerice, Ministarstva pravosuđa RH. ■

U operativnom je dijelu predviđen angažman 226 pripadnika OSRH-a. Snage HRM-a i HKoV-a angažiraju se prema potrebi dok je PP NOS HRZ-a i PZO-a neprekidno u funkciji. Imamo na raspolaganju 13 letjelica, šest kanadera, pet Air Tractora i dva helikoptera. Sve letjelice su operativne

RAZGOVOR

**general-bojnik Mate
Obradović,**
zapovjednik PP NOS OSRH

PRAVODOBNA INFORMACIJA I USKLAĐENO DJELOVANJE JAMČE USPJEH

Današnja organizacija i upotreba snaga OSRH-a u protupožarnim aktivnostima, koja se pokazala iznimno djelotvornom, učinkovitom i racionalnom počela se uspostavljati 2004. godine. Od samog početka u njezinu je ustrojavanju sudjelovao general-bojnik Mate Obradović koji je i tijekom ove protupožarne sezone čelni čovjek Zapovjedništva PP NOS-a. S generalom Obradovićem razgovarali smo o aktivnostima i spremnosti snaga u predstojećoj PP sezoni.

Prošlogodišnja PP sezona bila je jedna od najzahtjevnijih. Što očekujete ove godine?

Da. Prošlogodišnja je PP sezona bila jedna od najzahtjevnijih i najnapornijih s velikim brojem intervencija i izuzetnim naprezanjem svih snaga

Od početka godine pa do 14. svibnja zrakoplovi HRZ-a i PZO-a koji su sada angažirani u PP NOS HRZ bili su angažirani u gašenju požara na 74 požarišta. Pritom su ostvarili 215,5 sati naleta i ispustili 6170 tona vode. U dosadašnjem dijelu ljetne PP sezone koja je počela 15. svibnja zrakoplovi PP NOS HRZ bili su angažirani na tri požarišta i ispustili 1140 tona vode

koje su u njoj sudjelovale, a posebice pilota protupožarnih zrakoplova. Nažalost, prema najavama i prognozama, ugroza od požara bi ove godine mogla biti i veća nego prošle. Temperaturne razlike su očite. Žestine dolaze. Nakon ovog promjenjivog vremena očekuje se val ljetnih žega i vrućina s kojima, nažalost, dolaze i požari.

S koliko ljudstva i tehnike PP NOS OSRH raspolaže u ovoj sezoni?

U operativnom je dijelu predviđen angažman 226 pripadnika OSRH-a. Snage HRM-a i HKoV-a angažiraju se prema potrebi dok je PP NOS HRZ-a i PZO-a neprekidno u funkciji. Imamo na raspolaganju 13 letjelica, šest ka-

nadera, pet Air Tractora i dva helikoptera. Sve letjelice su operativne iako se, naravno, zna da svaka mora nakon određenog broja sati naleta na redoviti servis. Ako bude potrebno može se angažirati i veći broj pripadnika OSRH-a.

S obzirom na dosadašnja iskustva jeste li za ovu PP sezonu napravili neke promjene u rasporedu i organizaciji snaga?

Značajnijih promjena nema. Ono na čemu smo dodatno poradili jest sustav veza. Iz godine u godinu poboljšavamo sustav veza kojim je pokriven čitav priobalni dio Hrvatske. Nama je u ovom poslu najvažnija informacija koja mora biti brza i protočna da bi djelovanje svih

Leida PARLOV, snimio Davor KIRIN

Iz godine u godinu poboljšavamo sustav veza kojim je pokriven čitav priobalni dio Hrvatske. Nama je u ovom poslu najvažnija informacija koja mora biti brza i protočna da bi djelovanje svih nas zajedno bilo učinkovito. Veličina i masovnost ne jamči uspjeh ako početak aktivnosti nije pravodoban. Bitno je pravilno postaviti organizaciju, pravilno dimenzionirati snage, ljude i sredstva i rasporediti ih u zoni djelovanja. Hrvatska je turistička zemlja, a protupožarna zaštita je jedan od segmenata zaštite i spašavanja ljudskih života i materijalnih dobara i davanje sigurnosti stanovništvu i turistima koji dolaze u Hrvatsku

nas zajedno bilo učinkovito. Neprekidno smo u kontaktu sa županijskim vatrogasnim zapovjednicima i u sustavu smo TETRE DUZS-a tako da možemo brzo reagirati. Ove godine u funkciju uvodimo i aerodrom na Udbini gdje u slučaju potrebe, ako požar izbije u tom dijelu Hrvatske, možemo prebazirati protupožarne zrakoplove Air Tractor AT-802F jer su oni na tom terenu mnogo učinkovitiji nego protupožarni zrakoplovi Canadair CL-415.

Kolika su financijska sredstva predviđena za ovu PP sezonu?

Proračun za ovogodišnju PP sezonu iznosi oko 80,5 milijuna kn. Siguran sam da ćemo uspješnim vođenjem i

zapovijedanjem, preusmjeravanjem snaga, nadzorom, koordinacijom i svakodnevnim praćenjem potrošnje resursa u predviđenom proračunu odraditi sve zadatke i odgovoriti na sve zahtjeve u ovoj PP sezoni. Sve je u dobroj organizaciji kojom se i uz manje troškove zadaća može jednako dobro i uspješno odraditi.

Nedavno održana vježba Ljeto 2012 pokazala je dobru koordinaciju s DUZS-om i Vatrogasnom zajednicom u zajedničkom djelovanju na požarištu. Kako i na kojim još područjima suradujete?

Istaknuo bih da je suradnja ne dobra nego odlična. Svi smo na istoj zadaći i

Proračun za ovogodišnju PP sezonu iznosi oko 80,5 milijuna kuna. Siguran sam da ćemo uspješnim vođenjem i zapovijedanjem, preusmjeravanjem snaga, nadzorom, koordinacijom i svakodnevnim praćenjem potrošnje resursa u predviđenom proračunu odraditi sve zadatke i odgovoriti na sve zahtjeve u ovoj PP sezoni

imamo isti cilj. Bitno je međusobno povjerenje i dogovor. Zajednički sudjelujemo u predlaganju programa i planova za ovu aktivnost. Tako smo ove godine u tom dijelu postavili i neke dodatne zahtjeve. Naime, poučeni iskustvom požara koji je prošle godine izbio pokraj vojnog skladišta Pađane pristupili smo jačem PP uređenju svih skladišnih prostora, pogotovo u dijelu zemlje gdje je opasnost od požara veća, i to u suradnji s vatrogasnom zajednicom. Redovito provodimo i zajedničke obuke desantiranja i prevoženja ljudstva na požarište i to prije i na samom početku sezone. Sudjelujemo i na vježbama koje županijske vatrogasne zajednice organiziraju na lokalnoj razini.

RAZGOVOR

Jedna od važnih aktivnosti u protupožarnim mjerama jest prevencija. Koje aktivnosti poduzimate na tom području?

Prevencija podrazumijeva veliki broj aktivnosti koje se trebaju provoditi na razini cijele zajednice. Kad je o Oružanim snagama riječ, prije svega je dobra obuka snaga koje sudjeluju u PP sezoni, servisiranje i održavanje ispravnosti naših zrakoplova, tehnike, sustava veze koje u danom trenutku trebamo upotrijebiti. Drugim riječima, preventivno djelujemo da cijeli sustav OS koji sudjeluje u PP aktivnostima funkcionira nesmetano i učinkovito i daje rezultate primjereno postavljenim zadaćama i ciljevima.

Jesu li snage PP NOS OSRH-a već bile angažirane na požarištima?

Jesu. Prije početka ljetne protupožarne sezone, odnosno od početka godine pa do 14. svibnja zrakoplovi HRZ-a i PZO-a koji su sada angažirani u PP NOS HRZ bili su

angažirani u gašenju požara na 74 požarišta. Pritom su ostvarili 215,5 sati naleta i ispustili 6170 tona vode. U dosadašnjem dijelu ljetne PP sezone koja je počela 15. svibnja zrakoplovi PP NOS HRZ bili su angažirani na tri požarišta i ispustili 1140 tona vode.

Često ističete da masovnost nije jamstvo uspjeha. Što je s obzirom na vaše višegodišnje iskustvo najvažnije za učinkovito djelovanje snaga u protupožarnim aktivnostima?

Veličina i masovnost ne jamči uspjeh ako početak aktivnosti nije pravodoban. Bitno je pravilno postaviti organizaciju, pravilno dimenzionirati snage, ljude i sredstva i rasporediti ih u zoni djelovanja, a to je za nas cijelo priobalje i po međunarodnom sporazumu s BiH do 10 km u susjednom teritoriju. Imamo pripremljenu i operativnu fazu. Ako u pripremljenoj fazi napravimo sve što treba, u skladu s iskustvima, u fazi djelovanja neće biti nikakvih iznenađenja. I s manjim snagama ako se dobro rasporede i djeluje odmah, zadaća se uz manji utrošak resursa može dobro odraditi. Koje će se snage upotrijebiti ovisi o nizu faktora. Primjerice, na nekom terenu može biti učinkovitiji helikopter Mi-8 negoli kanader koji se uvijek smatra najvažnijim u gašenju požara. Pravilno prosuđivanje i

pravilna upotreba snaga i sredstava ključ su uspjeha.

U Zapovjedništvu PP NOS OSRH-a treba svakodnevno brzo donositi odluke koje itekako imaju težinu i svi u svakom trenutku trebaju biti u pripravnosti. Koliko je to stresan posao?

Za vojnika nema stresa, to je naš posao i zadaća. Ako je vojnik osposobljen, obučan, školovan, ima iskustva onda to sve samo primjenjuje u odrađivanju zadaće. Ovo je jedno intergransko, malo združeno zapovjedništvo. Sve zajedno nas je 13. Ove godine imamo i dva djeelatnika iz područja logistike i financija jer svakodnevno pratimo utrošak sredstava po svim segmentima. Odluke se donose na temelju informacija, a prioriteti su zadani. Hrvatska je turistička zemlja, a protupožarna zaštita je jedan od segmenata zaštite i spašavanja ljudskih života i materijalnih dobara i davanje sigurnosti stanovništvu i turistima koji dolaze u Hrvatsku. ■

Mario TRNOKOP

SREDIŠTE ZA OBUKU I DOKTRINU LOGISTIKE

VJEŽBA višenacionalne integrirane logističke postrojbe

U Središtu za obuku i doktrinu logistike u Požezi od 14. do 24. svibnja provedena je međunarodna vojna vježba "Mov Con MILU Ex 12". Hrvatska je ove godine u statusu vodeće nacije, te je u skladu s MoU (Memorandum o razumijevanju) organizirala vježbu s ciljem održavanja sposobnosti Mov Con MILU strukture, te vodi proces mogućeg aktiviranja Mov Con MILU (Višenacionalna integrirana logistička postrojba za kontrolu kretanja) u operaciji KFOR u koordinaciji sa zemljama članicama i NATO.

Vježbi su uz zemlju domaćina Hrvatsku sudjelovali i predstavnici oružanih snaga Bugarske, Češke, Kanade, Litve,

Mađarske, Slovačke, Poljske, SAD-a i Velike Britanije. S obzirom na velik broj nacija koje su sudjelovale u vježbi sudionici su podijeljeni u dvije grupe, a sama vježba u pet faza. Prva faza, dolazak i smještaj sudionika te druga faza, priprema za vježbu, administrativni dio i prezentacije spremnosti svih zemalja sudionica provedena je zajednički za sve sudionike. Tijekom faze tri i četiri sudionici su podijeljeni u dvije skupine, jedna sa zadaćama planiranja kretanja i transporta, odnosno izviđanja zračnih i riječnih luka, željezničkih čvorišta, graničnih prijelaza te cestovnih pravaca. Druga se skupina za to vrijeme os-

NATPORUČNIK MARIO TRNOKOP, REPUBLIKA HRVATSKA, ZAPOVJEDNIK MOV CON MILU

Kao zapovjednik Mov Con MILU nisam samo sudjelovao u provedbi vježbe, već i u njezinoj organizaciji. Ovo mi je četvrta vježba, ali prva gdje sudjelujem u zapovjednoj strukturi. Zadovoljan sam postignutim na kraju vježbe jer je ovo prva vježba u kojoj su Mov Con MILU timovi radili kao višenacionalni. Svi su sudionici izrazili zadovoljstvo organizacijom ove vježbe pa je to veliki poticaj za Središte za obuku i doktrinu logistike, Zapovjedništva za potporu kao i za sve pripadnike OSRH koji su sudjelovali u organizaciji i provedbi vježbe.

PUKOVNIK PATRIK TABAČEK, REPUBLIKA ČEŠKA, ČASNIK ZA VREDNOVANJE VJEŽBE

Republika Češka je prošle godine postala punopravna članica Mov Con MILU pa je ovo prvi put da sudjeluje u vježbi. Želio bih naglasiti izvanredan rad svih hrvatskih sudionika koji su bili uključeni u fazu pripreme vježbe, a isto tako veoma sam zadovoljan načinom rada svih ostalih sudionika vježbe.

ŠATNIK BORIS GALIĆ, ČASNIK ZA PROVEDBU VJEŽBE

Misija Mov Con MILU podrazumijeva odlazak u područje operacije na zahtjev (ne i na zapovijed) NATO ACO (Allied Command of Operation) ili nacije sudionika Mov Con MILU, sa svrhom uspostavljanja i osiguranja kontrole pokreta određenih elemenata/snaga tijekom upućivanja i odlaska u područje operacije, tijekom održavanja snaga i tijekom izlaska snaga iz područja operacije.

U bilo kojoj operaciji ili vježbi gdje postoji pokret snaga, kroz Mov Con MILU strukturu (zapovjednik, operativni i administrativni dio i timovi na terenu) moguće je osigurati prihvata (riječna, morska i zračna luka, željezničko čvorište, međudržavne granice te cestovni pravci), koordinaciju i nadzor pokreta (prometa).

SATNIK ANDRÁS TIHANYI, REPUBLIKA MAĐARSKA, ZAMJENIK ZAPOVJEDNIKA MOV CON MILU

Sudjelovao sam na Mov Con MILU Ex 12 kao zapovjednik OPS-a i zamjenik zapovjednika vježbe pa sam mogao pratiti rad svih timova. Bilo je dobro vidjeti da različite nacije mogu raditi zajedno na vrlo visokoj razini, iako nisu izvorni govornici engleskog jezika i različite su vojne pozadine. Moram se zahvaliti svim hrvatskim članovima, ne samo za organiziranje službenog dijela vježbe, već i za organiziranje društvenih događanja. Kao vođa mađarskog tima naučio sam mnogo tijekom vježbe. Mađarska će se kao sljedeća vodeća nacija koristiti iskustvima i informacijama iz ove vježbe u sljedećoj godini, kada će kao vodeća nacija organizirati Mov Con MILU vježbu.

BOJNA ZA SPECIJALNA DJELOVANJA

COMMANDO

TEMELJNA OBUKA ZA SPECIJALNA DJELOVANJA, POZNATA I KAO COMMANDO OBUKA, SMATRA SE JEDNOM OD NAJTEŽIH OBUKA I MOGU JE ZAVRŠITI SAMO PSIHOFIZIČKI NAJIZDRŽLJIVIJI VOJNICI. U HRVATSKOJ VOJSCI PROVODI JE BOJNA ZA SPECIJALNA DJELOVANJA (BSD), A NOVINARI HRVATSKOG VOJNIKA PRATILI SU DIO OBUKE

Lada PULJIZEVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

O OBUKA

Iz Zagreba krećemo još za noći, ne prestaje kišiti a u svitanje, dok se približavamo vojarni "Josip Jović" u Udbini, u daljini naziremo siluete kolone vojnika koji umorno gaze. Desetak minuta poslije nas i oni će ući u prostor vojarne. Ovdje smo zbog Temeljne obuke za specijalna djelovanja, zovu je i Commando obuka, a upravo je započeo njezin deseti

dan, i četvrti dan *paklenog tjedna*. "Zašto ga nazivate *pakleni tjedan*?" pitamo zapovjednika obuke, časničkog namjesnika Vlatka Menala dok čekamo dolazak grupe. "Zato što je to vrijeme potpunog psihofizičkog drila: tjelovježbe, sati i sati obučavanja, zadaća, taktičkih hodnji, gađanja, noćnih uzbuna i svaki dan, i svaku noć tako. U ovoj fazi polaznici ne spavaju nikada više od tri sata u

Uvježbavanje boričkih vještina

BOJNA ZA SPECIJALNA DJELOVANJA

komadu", objašnjava, pa nastavlja da je grupa prethodnog dana imala taktičku hodnju i prešla 32 kilometra. Sinoć u 23 sata krenuli su na topohodnju, cijelu su noć hodali, prešli 50-ak kilometara. Sada se vraćaju, vidjeli ste ih, i čim stignu nastavljamo dalje.

A znak da stižu je odjednom sve glasnjiji, usklađen topot koraka, zveket rančeva i pušaka koje nose, ritmička koračnica kojom drže usklađen tempo kretanja i koju svi zajedno glasno pjevaju dok protrčavaju pokraj nas. Blatnjavi su, kiša im se slijeva niz lica i ispire prikrivne boje, neki nakon cjelonoćne hodnje šepaju i teško održavaju korak s kolonom – ali svi pjevaju, i svi trče prema obližnjem poligonu. Trčimo i mi za njima. Jedan od instruktora usput nam objašnjava: "Svaki put kad ulaze ili

Do sada se temeljna obuka za specijalna djelovanja provodila u trajanju od dva i pol mjeseca. Zapovjednik obuke, časnički namješnik Vlatko Menalo, najavljuje kako će od sljedeće godine, po izmijenjenom konceptu rada, obuka trajati šest mjeseci. Time, ističe Menalo, HV prati svjetske trendove u provođenju ovakvih tipova obuka i dodatno podiže razinu njezine kvalitete

izlaze iz kampa, moraju trčati i pjevati. Takvo je pravilo". Odjednom buka, zviždaljke, trka i galama, na vježbalištima poligona instruktori dijele grupu na manje skupine i svaki sa svojom skupinom započinje ciklus oštrih vježbi. Vježbe snage, pa poligon prepreka. Skližu se po crvenom, žitkornu blatu dok se bacaju po trbuške pa pokušavaju što brže ispuzati ispod napetih žica, a dotle drugi, malo dalje, stenju dok

pumpaju još jednu, pa još jednu, pa još jednu seriju sklekova. "Brže to! Jače to! Htio si u BSD? E, pa pokaži mi koliko si dobar!", grmi instruktor nadvijen nad jednog od onih koji nakon čitave prehodane i treće neprospavane noći, ležeći u blatu sada radi četvrtu seriju trbušnjaka. Nabrekle mu žile na vratu, škrguće zubima, dahče i stenje. "Šta je? Ne možeš? Odustani onda, odustani!", unosi mu se u lice instruktor. Iskusan je on, zna što radi. Dobro zna da je za pobjedu u ovom paklenom drilu od fizičke spremnosti

važnija psihička snaga i motivacija polaznika. Čvrsta je volja ona snaga kojom se ovdje pobjeđuje. "Odustani!", ponavlja mu instruktor, a ovaj ga odozdo bijesno gleda. "Neću!" promuklo hropne pa nastavi, ljutito, još odlučnije izvlačiti trbušnjake.

Svima ovdje, i polaznicima i instruktorima, poznata su pravila: polaznik koji tijekom drila odluči odustati, gubi pravo daljnjeg sudjelovanja u obuci. Tko se tijekom vježbi i drila onesvijesti od napora ili se ozlijedi, ali ne izjavi odustajanje, dobit će li-

Osim ove BSD provodi i brojne druge specijalizirane obuke, kao što su MESiD, padobranske obuke, obuke za borbene plivače i ronioce, obuke planinskog ratovanja, snajperske obuke, obuke urbanog ratovanja i dr.

ječničku pomoć i nastaviti će dalje. U nastavku tog, četvrtog paklenog dana, tek uz dva ili tri predaha od po dvadesetak sekundi, slijedilo je šest kilometara trčanja, više od pola sata brzog hodanja uz istodobno nošenje balvana pa boričake vještine, i tradicionalna Commando molitva. Polaznici ove obuke žele postati pripadnici BSD-a. Prijavili su se na natječaj koji je BSD raspisao početkom proljeća, svi su prije prijave proveli najmanje dvije godine u OS-u ili MORH-u, na ulaznom testiranju morali su zadovoljiti zdravstvene kriterije i dokazati izuzetne psihofizičke sposobnosti kako bi se mogli približiti krugu odabranih. Dvotjednu selekcijsku obuku koja je prethodila ovoj obuci započelo je 85 kandidata, do početka Commando obuke ostala su 42, jutro njezina desetog dana dočekala su 37 polaznika a do podneva ih je već bilo 33. Svaki put je tako, to je uobičajeno. Slabiji putem odustaju, samo najčvršći ostaju. Jer ova obuka, a zatim i ulazak u BSD nije za svakoga. Ne treba ni biti. To je za odabrane. Za najbolje. ■

Temeljna obuka za specijalna djelovanja obuhvaća pet faza. Prva od njih, faza intenzivnog drila, traje mjesec dana i tijekom nje polaznici usvajaju temeljna teorijska i praktična znanja o taktici, topografiji, bojnim gađanjima iz svih vrsta naoružanja kojima se služi HV, padobranskim skokovima, helikopterskim desantima, vezi, minsko-eksplozivnim sredstvima (MESiD), obavještajnom i protuobavještajnom radu, prvoj pomoći te boričkim vještinama. Sljedeća je amfibijska faza koja traje deset dana i tijekom nje uvježbavaju se izviđanja i desanti na kopna, sijanje borbenih plivača iz čamaca, s brodova i iz helikoptera te navigacija, a nakon toga slijedi desetodnevna alpinistička faza u kojoj polaznici svladavaju osnove alpinizma i obuke za planinsko ratovanje. Pretposljednja je dvotjedna faza u kojoj se uvježbavaju urbani načini ratovanja, gradska borba i rješavanje talačkih situacija. Posljednja je faza kruna cjelokupne obuke i tijekom ta tri tjedna simuliraju se okolnosti u dubini neprijateljskog teritorija i u neprijateljskom okruženju. Polaznici su u šumi, bez hrane i vode, ovisi o vlastitoj snalazljivosti i uzajamno, jedni o drugima a 24 sata dnevno rade na zadaćama izviđanja, planiranja i izvršavanja zadaća. Istodobno druga grupa ima ulogu "neprijatelja" i neprestano ih proganja. Na završetku ove faze je i trodnevni, zarobljenički kamp, u kojem su polaznici suočeni sa situacijama u kojima se mogu naći ako budu zarobljeni.

Uigran i dobro uvježban instruktorski tim BSD-a okuplja petnaestak instruktora. Svi su oni završili Commando obuku, najmanje dvije dodatne specijalizirane obuke te brojne tečajeve, imaju bogato iskustvo rada s polaznicima u obukama, a mnogi i iskustvo Domovinskog rata i misija u kojima su sudjelovali. Govoreći o instruktorima kao glavnim nositeljima širokog spektra obučnih sadržaja BSD-a, časnički namjesnik Vlatko Menalo kaže: "Riječ je o ljudima koji ne samo da znaju odlično provoditi obuku i prenijeti svoje znanje, nego su sposobni i potaknuti polaznike te postići da oni daju svoj maksimum. Veliko je zadovoljstvo raditi s takvim instruktorima i biti njihov zapovjednik"

BOJNO GAĐANJE HRM-A

POD BORBENOM UZBUNOM KONVOJ OD 11 BRODOVA HRVATSKE RATNE MORNARICE ISPLOVIO JE U RANIM JUTARNJIM SATIMA 23. SVIBNJA IZ POMORSKE BAZE LORA. CILJ - AKVATORIJ SREDNJEG JADRANA, POMORSKI POLIGON ŽIRJE. ZADAĆA - TOPNIČKO BOJNO GAĐANJE, NAJVAŽNIJI ALI I NAJZAHTJEVNIJI I NAJSLOŽENIJI DIO OBUČNOG CIKLUSA. OSIM TOPNIČKOG BOJNOG GAĐANJA U SKLOPU VJEŽBE POSADE BRODOVA UVJEŽBAVALE SU I POSREDNO I NEPOSREDNO OSIGURANJE KONVOJA, TAKTIČKO MANEVIRANJE, TRAGANJE I SPAŠAVANJE NA MORU TE POPUNU NA MORU I TEGLJENJE BRODA

U vježbi su sudjelovali brodovi iz sastava Flotile i Obalne straže, te motrilačke postaje bojne OSMiO

Leida PARLOV, snimio Davor KIRIN

Pod borbenom uzbuonom konvoj od 11 brodova Hrvatske ratne mornarice isplovio je u ranim jutarnjim satima 23. svibnja iz Pomorske baze Lora. Cilj - akvatorij srednjeg Jadrana, pomorski poligon Žirje. Vidljivost loša, miriše na kišu. Zadaća - topničko bojno gađanje, najvažniji ali i najzahtjevniji i najsloženiji dio jednog obučnog ciklusa. Tijekom plovidbe svi su na svojim mjestima, a topnici mirno čekaju svoj trenutak. Riječ je o taktičkoj vježbi Hrvatske ratne mornarice s bojnim gađanjem HARPUN 2012. Situaciju na moru pratimo sa zapovjednog broda vježbe raketne topovnjače "Kralj Dmitar Zvonimir". Na zapovjednom mostu je i zapovjednik vježbe kapetan bojnog bro-

STOŽERNA VJEŽBA NA ZAPOVJEDNOM MJESTU

Taktičkoj vježbi na moru prethodila je stožerna vježba na zapovjednom mjestu istog naziva koja se provodila u Zapovjedništvu i postrojbama HRM-a, s ciljem provjere procesa donošenja vojne odluka, a sve aktivnosti provodile su se po NATO postupcima.

da Predrag Stipanović, načelnik Stožera HRM-a. Pozorno prati situaciju i koordinira aktivnosti svih brodova. Mjere sigurnosti na najvišoj su razini. Iako su obavijesti o gađanju odaslane na vrijeme na poligonu se ipak našla pokoja brodića. Upozoravaju ih da napuste poligon. Iščekivanje dodatno diže atmosferu. Dok plovimo iskusan topnik stožerni narednik Goran Ivančević, voditelj broskog odjeljka za topničko oružje na RTOP 11, kažu nam jedan od najboljih u HRM-u, priča kako je top na brodu "živ" a ne ukopan u čvrsto tlo kao u pješaštvu. Na moru je uvijek sve u pokretu, meta ne miruje, a treba znati i moći kontrolirati top. Najveći je pritisak dok ne vidiš jesi li

N 2012

BOJNO GAĐANJE HRM-A

sve radnje koje prethode gađanju učinio dobro. Nakon toga je, kaže, lakše. Sve je to "igra" tehnike i operatera. I nakon 18 godina iskustva kaže da je bojno gađanje iz topa uvijek poseban doživljaj. U daljini se nazire meta. Nama tek oznaka, topnicima izazov. Gađalo se topovima kalibra od 12,7 mm do 57 mm na površinske ciljeve na udaljenosti od 7 500 m do 1 500 m. Potvrda precizno-

Gađalo se topovima kalibra od 12,7 mm do 57 mm na površinske ciljeve na udaljenosti od 7 500 m do 1 500 m

ZAPOVJEDNIK VJEŽBE, KAPETAN BOJNOG BRODA PREDRAG STIPANOVIĆ

"Naši su mornari pokazali da su osposobljeni za obavljanje svih zadataka na moru. Topničko gađanje odradili su profesionalno, a jednako dobro odradili su i sve druge aktivnosti u vježbi. Svi postupci bili su dobro uvježbani, pokreti jednoobrazni i doista sam zadovoljan."

Manevar pretovara

sti pogodaka vidno je oštećena meta. Kapetan bojnog broda Stipanović zadovoljan provedenim gađanjem istaknuo je kako su naši mornari pokazali da su osposobljeni za obavljanje svih svojih zadataka na moru. Osim topničkog bojnog gađanja u sklopu vježbe HARPUN 2012 posade brodova uvježbavale su i posredno i neposredno osiguranje konvoja, taktičko manevriranje, traganje i spašavanje na moru (SAR) te popunu na moru (RAS) i tegljenje broda. Ovako dobro provedena vježba rezultat je najvećim dijelom obuke koja se u HRM-u kontinuirano provodi, a Hrvatska ratna mornarica, prema riječima zapovjednika vježbe, i bilateralne međunarodne vojne aktivnosti koristi za uvježbavanje i organizaciju ovakvih i sličnih vježbi. ■

Za skupnika Antu Vukića, topnika u brodskom odjeljku za protuzračnu borbu ovo je bilo drugo bojno gađanje. Već se naviknuo na miris baruta, a svako bojno gađanje novo je iskustvo. Najvažnija je obuka, a dobri pogodci kažu dolaze s iskustvom. Važno je biti koncentriran, smiren i imati dobre motoričke sposobnosti. Treme, kaže, uvijek malo ima, pogotovo kad se gađa prvi put. Ovaj je put gađao s topa na krmenom dijelu broda. Ističe kako se obuka provodi kontinuirano i na moru i kad je brod u luci a ne zaboravlja napomenuti da su iskustva starijih topnika neprocjenjiva.

VIJESTI IZ OSRH

Izaslanstvo Armije Republike
Makedonije u posjetu BSD-u

Izaslanstvo Republike Makedonije, na čelu sa zamjenikom načelnika Glavnog stožera Armije Republike Makedonije, general-bojnikom Naserom Sejdimiom, u sklopu bilateralne suradnje OSRH i OS Republike Makedonije posjetilo je 24. svibnja Bojnu za specijalna djelovanja u delničkoj vojarni "Drgomalj". Uz praktični prikaz vještina BSD-a te instinktivnog situacijskog gađanja, održana je i multimedijalna prezentacija kojom je zamjenik zapovjednika BSD-a, kapetan fregate Ivica Baturina, makedonskom izaslanstvu predstavio sadašnje i buduće obučne ciljeve postrojbe, obuku za održavanje spremnosti deklariranih NATO snaga brzog odgovora (NRF), dosadašnja iskustva sudjelovanja pripadnika BSD-a u operaciji ISAF u Afganistanu, kao i njihove aktivnosti u pomoći civilnim institucijama RH te pripreme za međunarodnu vojnu vježbu "Jackal Stone" koja će se u rujnu 2012. održati u RH. General Sejdimi je govorio o makedonskoj specijalnoj pukovniji koja po ustroju ima dvije specijalne bojne te o međunarodnim aktivnostima u kojima

sudjeluje Armija. Makedonsko izaslanstvo je razgledalo dio prostora vojarnice te obišlo spomen-sobu poginulih pripadnika specijalnih postrojbi GS OSRH i Ministarstva obrane tijekom Domovinskog rata i upisalo se u knjigu sjećanja.

OJI

HITNIM MEDICINSKIM
LETOM S KORČULE U SPLIT

Posada Eskadrile transportnih helikoptera (ETH) 93. zrakoplovne baze HRZ i PZO 29. je svibnja helikopterom MI-17 1VA, hitnim medicinskim letom prevezla trudnicu iz Vele Luke na Korčuli do KBC-a Split.

Zahtjev za žurnim prijevozom zbog porođajnih komplikacija stigao je preko Županijskog centra 112 Dubrovnik, a posada HRZ-a i PZO-a je 15 minuta nakon zaprimanja obavijesti bila u zraku. Zahvaljujući brzom intervenciji zračnih snaga trudnica je na vrijeme zbrinuta u splitskom rodilištu.

M. KARAČIĆ

Tečaj za rukovatelje
materijalnom imovinom

U Središtu za obuku i doktrinu logistike u Požezi, Zapovjedništva za potporu, od 14. do 25. svibnja proveden je tečaj za rukovatelja MI (materijalna imovina) klase I. Tečaj je za 11 polaznika proveo Odsjek in-

tendantske službe Odjela za obuku a cilj je obučiti polaznike o postupcima skladištenja, vođenja skladišne dokumentacije, te DDD mjerama i mjerama ZNR, ZOP i ZO u skladištu MI klase I. Polaznici su obučeni za samostalan rad u organizaciji, skladištenju, prijemu, čuvanju i izdavanju na potrošnju sredstva klase I u skladištu. Teorijski i dio praktične obuke proveden je u kabinetima SzOIDL-a, dok je drugi dio praktične obuke proveden u Pleterovu skladištu namirnica a polaznicima su na kraju tečaja podijeljene potvrde o osposobljenosti za obavljanje zadaća rukovatelja MI klase I.

M. TRNOKOP

Slovenska Zapovjedno-stožerna škola posjetila HVU

Izaslanstvo Zapovjedno-stožerne škole OS Republike Slovenije, predvođeno pukovnikom Antonom Vavrošem, 30. je svibnja posjetilo Hrvatsko vojno učilište "Petar Zrinski". Goste je dočekao zapovjednik Zapovjedno-stožerne škole "Blago Zadro", brigadir Zvonko Brajković sa suradnicima i polaznicima 20. naraštaja Škole. Održane su prezentacije o Zapovjedno-stožernoj školi te projekcija filma "Blago Zadro", predstavljen je sustav vojnog školovanja u OSRH, transformacija OSRH i promjene koje donosi Strateški pregled obrane. Bilo je riječi o sudjelovanju OSRH u NATO vođenoj operaciji ISAF u Afganistanu s naglaskom na Školi vojne policije. Posjet je nastavak dugogodišnje suradnje dviju vojnih institucija i prijateljskih zemalja, a gosti iz Slovenije posjetili su i Obučno središte za međunarodne vojne operacije u Rakitju.

Z. LOVAŠEN

VIJESTI IZ OSRH

Otkriven spomenik pukovniku Miroslavu Perisu

Spomenik pukovniku Miroslavu Perisu, poginulom branitelju Domovinskog rata i pilotu Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane, otkriven je u Sošicama, na Žumberku, 26. svibnja 2012. Svečanost su organizirali Udruga žumberačkih branitelja i obitelj Peris, a nazočnima su se, između ostalih, obratili ministar branitelja Predrag Matić, te u ime ministra obrane RH, načelnika GS OSRH i zapovjednika HRZ-a i PZO-a zapovjednik 91. zrakoplovne baze, brigadir Darko Brajković. Prisjećajući se nekih od prijelomnih događaja Domovinskog rata, pukovnika Perisa kao najboljeg pilota u svojoj generaciji na lovačkom avionu MiG-21, te njegove pogibije nakon povratka sa zadaće, u rujnu 1993., brigadir Darko Brajković je istaknuo važnost očuvanja uspomena i trajnog sjećanja na naše heroje i Domovinski rat.

OJI

Primopredaja dužnosti multinacionalnih operativnih mentorskih timova

Prigodnom svečanošću u kampu Shaheen u blizini Mazar-e-Shariffa 3. je lipnja održana primopredaja mentoriranja između dosadašnjeg 5. multinacionalnog operativnog mentorskog tima (MN CS OMLT) i 1. multinacionalnog vojnog savjetničkog tima (MN MAT), sastavljenih od pripadnika OSRH i Nacionalne garde Minnesote. Novi vojni savjetnički tim nastavit će mentorirati 4. kandak (bojnu) borbene potpore 3. brigade 209. korpusa Afganistanske nacionalne armije (ANA).

Zapovjednik 4. kandaka pukovnik Gulabhan zahvalio je pripadnicima 5. MN CS OMLT-a na čelu s pukovnikom Zoranom Hemetekom na izvršnom radu i prenesenim iskustvima koja će uvelike koristiti afganistanskim vojnicima. Želio je dobrodošlicu 1. multinacionalnom vojnom savjetničkom timu izražavajući uvjerenje kako će se izvršna suradnja nastaviti i produžiti. Pukovnik Hemetek zahvalio je 4. kandaku na suradnji predstavljajući novi vojni savjetnički tim predvođen pukovnikom Davorom Stipetićem koji je istaknuo da će se u idućem razdoblju nadograditi temelji postavljeni u dosadašnjem zajedničkom radu. Zapovjednik 4. kandaka uručio je pripadnicima 5. MN OMLT-a prigodne afganistanske darove. U ime zapovjednika 19. HRVCON-a brigadira Tomislava Galića na svečanosti je bio prvi počasnik kontingenta stožerni narednik Boris Škokić. Za sudjelovanje u operaciji ISAF pripadnici 5. MN OMLT-a odlikovani su NATO medaljama.

D. JONJIĆ

KONFERENCIJA O ISTRAŽIVAČKOM NOVINARSTVU I ZAŠTITI PODATAKA

U organizaciji Centra za sigurnosnu suradnju RACVIAC, Hrvatske radio-televizije, Vijeća za regionalnu suradnju (RCC) te Europskog udruženja javnih servisa jugoistočne Europe, u Puli je 30. i 31. svibnja 2012. održana Konferencija o istraživačkom novinarstvu i zaštiti podataka u jugoistočnoj Europi. Sudjelovali su predstavnici ministarstava obrane Slovenije, Bosne i Hercegovine, Srbije, Makedonije, Albanije i Hrvatske, stručnjaci EBU-a, novinari javnih medija Slovenije, Srbije, Rumunjske, Bugarske, Albanije i Turske, kao i novinari HRT-a. Skup je nastavak aktivnosti Konferencije o javnim servisima i sigurnosti u jugoistočnoj Europi koja je održana u studenom 2011. u RACVIAC centru u Zagrebu. Prezentacijama, raspravama i radionicama analizirali su se odnos javnih servisa i sigurnosnih institucija, uloga medija u upravljanju krizom i načela zaštite podataka. Suorganizatori iz EDU Centra HRT-a posebno su predstavili projekt "Medijsko izvje-

štavanje u kriznim situacijama" koji u suradnji s Obučnim središtem za međunarodne vojne operacije ZOD HKoV-a provode već dvije godine na lokacijama vojnih poligona Slunj i Gakovo. Do sada su održana četiri tečaja ove vrste na kojima su novinari, snimatelji i fotografi obučavani kako što sigurnije izvještavati iz kriznih područja poput Afganistana, Libije ili Sirije. Instruktori su na svim tečajevima bili pripadnici OSMVO-a koji imaju bogato iskustvo iz Domovinskog rata i međunarodnih mirovnih operacija, te instruktori HTV-a s iskustvom izvještavanja iz ratnih područja. Ovakva suradnja MORH-a i HRT-a jedinstveni je primjer suradnje tijela državne uprave i javne televizije na jugoistoku Europe. HRT je zahvalio Ministarstvu obrane RH na uspješnoj suradnji u provedbi tečaja koji je dosad završilo više od 30 polaznika. Intencija HRT-a i MORH-a jest da ovaj Tečaj u budućnosti postane i međunarodni.

S. MIOČIĆ

Predavanje polaznicima Ratne škole

Predsjednik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, akademik Zvonko Kusić, 24. je svibnja na Hrvatskom vojnom učilištu "Petar Zrinski", u sklopu predmeta Strategijsko upravljanje obranom, održao predavanje polaznicima 14. naraštaja Ratne škole "Ban Josip Jelačić" na temu: "Mjesto i uloga HAZU u društvu". Nakon predavanja, predsjednik HAZU-a upisao se u knjigu dojmova i fotografirao s polaznicima Ratne škole.

Z. LOVAŠEN

PRIPADNICI 20. HRVCON-a U ZAGREBAČKOJ DŽAMIJI

U sklopu pripreme za odlazak u mirovnu misiju ISAF u Afganistanu, pripadnici sastavnice stožernog i potpornog osoblja 20. hrvatskog kontingenta, 30. svibnja 2012., posjetili su zagrebačku džamiju. U prvom dijelu posjeta održano je predavanje, nakon čega su pripadnici kontingenta ušli u molitveni dio i upoznali se sa sakralnim dijelovima džamije i pravilima ponašanja prigodom ulaska. I ovaj je put domaćin i predavač bio prof. dr. sc. Aziz ef. Hasanović, pomoćnik muftije

i glavni koordinator za suradnju Islamske zajednice u RH i Ministarstva obrane. Na početku predavanja nazočnima se obratio zamjenik zapovjednika Obučnog središta za međunarodne vojne operacije, ujedno i voditelj preduputne obuke, pukovnik Rudolf Vučić. S obzirom na svoje iskustvo voditelja Multinacionalnog operativnog mentorskog tima (MN CS OMLT), koji se sastoji od pripadnika OSRH i pripadnika američke vojske iz sastava Nacionalne garde Minnesote, pukovnik

Vučić istaknuo je važnost ovoga dijela priprema u kojima se pripadnici kontingenta, primjerima iz prakse, upoznaju s kulturom i običajima te tradicijom i religijom domicilnog afganistanskog stanovništva. Okupljene pripadnike OSRH pozdravio je i glasnogovornik MORH-a, Mislav Šimatović i zahvalio predavaču na dosadašnjoj suradnji i istaknuo važnost njezina nastavka i prođublivanja.

M. ČOŠIĆ

Uspješan završetak košarkaške sezone

Amaterska košarkaška momčad MORH-a je, po starom, dobrom običaju, završila još jednu sezonu okitivši se medaljama na svim natjecanjima u kojima je sudjelovala.

Prvo zaključeno natjecanje bila je amaterska liga KOALA, u kojoj su se Morhovci okitili srebrom. S obzirom na uvjerljivost koju je MORH pokazivao tijekom regularne sezone, kao i u doigravanju, od njih se možda očekivalo i više,

dvije momčadi, u dobnim kategorijama 35+ i 45+. Turnir se igrao od 24. do 27. svibnja, sudjelovalo je 45 momčadi (kategorija 35+, 45+ i žene) iz Hrvatske, Slovenije, BiH i Srbije. Bilo je tu mnogo poznatih imena: Komazec, Šarlija, Vanjak, Jure Ružić, Dundović, Mujagić, Dundov (Pet Bunara), Skelin, Alanović, Mršić, Novosel, Miliša, Vulić, Voloder (Atlantic), Gnjiđić, Krunic, Maloča, Samardžić (Dubrava), Šamanić, Karner,

MORH, pobjednik na turniru Old Stars u konkurenciji 45+: GORNJI RED: D. Gregurić, H. Filipan, K. Šimurina, D. Kunić, G. Simon, M. Ostojić, D. Sivrić, DONJI RED: D. Klanfar, D. Arapović, S. Majetić, H. Rendulić, Ž. Jakovljević, M. Mandalinić

odbrana prošlogodišnjeg naslova. No, u iznimno uzbudljivom finalu doigravanja (6. svibnja, dvorana na Zagrebačkom velesajmu) na kraju su poraženi od momčadi ZRI82 sa 66-65, primivši odlučujuću koš dvije sekunde prije kraja utakmice. Ipak, i srebrne medalje su uspjeh, naročito kad se prime iz ruku proslavljenog hrvatskog reprezentativca Stojka Vrankovića.

Utjeha je došla brzo, na 24. velikom međunarodnom turniru veterana Old Stars u Crikvenici. MORH je nastupio s

Blajić, Živković, Miroslav Jurić (MORH)... MORH se vratio s dvije medalje, brončanom u mlađoj i zlatnom u starijoj "inačici" momčadi. U 35+ konkurenciji, MORH je u tijesnoj završnici polufinala izgubio od Pet bunara (49-52), a broncu je osigurao pobjedom nad Dubravom 52-40. Zlatno odličje u starijoj konkurenciji MORH-ovi su košarkaši zaslužili stopostotnim učinkom od pet pobjeda, sa "šlagom" u finalu, pobjedom nad Atlanticom 52-40.

D. VLAHOVIĆ

POSJET HRVATSKOG ČASNIČKOG ZBORA BSD-U

Bojnu za specijalna djelovanja (BSD) u vojarni "Drgomalj" u Delnicama posjetili su 1. lipnja predstavnici Hrvatskog časničkog zbora – zajednice udruga Republike Hrvatske, predvođeni predsjednikom, stožernim brigadrom u mirovini Rozarijom Rozgom, a primio ih je izaslanik ministra obrane i načelnika GS OSRH, zapovjednik BSD-a pukovnik Dražen Ressler. Posjet BSD-u organiziran je u sklopu 11. susreta pričuvnih časnika i dočasnika pod nazivom "Rijeka 2012" koji se održavao 1. i 2. lipnja 2012. u Primorsko-goranskoj županiji, u gradovima Delnice, Rijeka i Kraljevica, a na kojem su sudjelovali časnici i dočasnici iz Virovitičko-podravске, Koprivničko-križevačke, Karlovačke, Istarske, Primorsko-goranske, Sisačko-moslavačke, Krapinsko-zagorske, Šibensko-kninske, Požeško-slavonske i Zagrebačke županije, te Grada Zagreba. Predstavnici HČZ-a predstavljene su aktivnosti, naoružanje i borbena tehnika BSD-a, održano je predavanje "Namjena ustroj i zadaće Bojne za specijalna djelovanje s naglaskom sudjelovanja u mirovnim vojnim misijama", a oni su na kraju posjeta položili vijence i upalili svijeće kod spomen-križa u vojarni "Drgomalj".

OJI

Sedmomjesečni Evan na jednoj u nizu terapija u barokomori Zavoda za pomorsku medicinu

ZAVOD ZA POMORSKU MEDICINU

BAROKOMORA

– nezamjenjiva u liječenju brojnih bolesti

"Znam da sam u sigurnim rukama i da će napraviti sve da mom sinu bude bolje", kazala nam je Martina nakon što je njezin sedmomjesečni Evan završio s još jednom u nizu terapija u barokomori Zavoda za pomorsku medicinu. Njezino dijete boluje od teške i po život opasne meningokokne sepse, a liječenje u barokomori dio je medicinskog tretmana koji su predložili liječnici Odjela pedijatrije KBC-a Split. U Zavod je došla iz Osijeka, po preporuci tamošnjih liječnika i uvjerenja da su baš u ovoj ustanovi liječnici i specijalisti koji najbolje mogu pomoći njezinu djetetu. Velika

Kad god se govori o zdravstvu u OS, mora se spomenuti i suradnja s civilnim zdravstvenim institucijama. Tako Zavod odlično surađuje s Medicinskim fakultetom u Splitu. Na Zavodu se održava nastava za studente šeste godine medicine iz predmeta pomorska i hiperbarična medicina - kolegij zdravstvena ekologija i medicina rada. S Medicinskim fakultetom Zavod surađuje i u području medicinskih istraživanja, a u eksperimentalnoj barokomori provode se eksperimenti na laboratorijskim životinjama da bi se proučilo djelovanje visokog tlaka. Treba napomenuti i da je rješenjem Ministarstva zdravstva Zavod za pomorsku medicinu ovlaštena zdravstvena ustanova u kojoj se provodi dio specijalističkog usavršavanja liječnika medicine rada.

je to odgovornost za djelatnike Zavoda ali i priznanje njihovoj stručnosti i poštivosti da pomognu svakom pacijentu

Nije ovo jedini slučaj da u Zavod kao pacijenti dolaze djeca i to ne samo iz Dalmacije nego i iz ostalih dijelova Hrvatske, kazao nam je ravnatelj Zavoda brigadir Mario Dadić, dr. med. Odjel za pomorsku, podvodnu i hiperbaričnu medicinu srce je ovog zavoda po kojem je on poznat ne samo u OSRH nego i šire. U sastavu je Vojnozdravstvenog središta Zapovjedništva za potporu i jedina je ustanova opremljena barokomorom od

Tijekom prošle godine u barokomori su provedena 564 tretmana

Leida PARLOV, snimio Davor KIRIN

Crikvenice do Dubrovnika uključujući i otoke. Iako mu je primarna zadaća liječenje pacijenata iz OSRH-a, ovdje se već godinama liječe i 100 % invalidi Domovinskog rata, a vrata Zavoda su otvorena i civilnim pacijentima koji trebaju liječenje hiperbaričnom oksigenacijom. Tretman u barokomori jedini je specifični način liječenja u slučaju dekompresijske bolesti, a sastavni je dio liječenja i kod brojnih drugih bolesti i stanja među kojima su najvažniji trovanje ugljičnim monoksidom, plinska gangrena, rane koje teško zacjeljuju, kljenut ličnog živca i Crohnova bolest. Tijekom prošle godine, ističe dr. Dadić, u barokomori su provedena 564 tretmana.

Za rad Odjela neophodna je odgovarajuća oprema koju osim kompleksa barokomore čine banke komprimiranog zraka i kisika te kompresorska stanica. Ipak, najvažniji je stručni tim barokomore koji čine liječnik, medicinska sestra i operater visokotlačnih sustava. Od liječnika na Odjelu pomorske, podvodne i hiperbarične medicine su pukovnici dr. Senijo Pažanin, dr. Hrvoje Stipančević, dr. Pavle Jovović i bojnik dr. Dražen Bučan, medicinske sestre narednica Esma Juras i DS Ana Lozina te operateri visokotlačnih sustava nadnarednik

Krsto Burazer i DS Željko Šimunović. S vojne se izobrazbe uskoro vraća časnički namjesnik Marko Kokeza, a u stručni tim se po potrebi pozivaju i drugi djelatnici Zavoda.

Iako je Zavod najpoznatiji po barokomori, ne manje važna jest i djelatnost medicine rada. Imaju mogućnost obavljanja niza dijagnostičkih pretraga te odlično ekipirani tim liječnika specijalista među kojima su specijalisti medicine rada i sporta, psihijatar, internist, oftalmolog te dva klinička psihologa. Obavljaju prethodne preglede kandidata za djelatnu vojnu službu i dragovoljne ročnike, periodične i kontrolne preglede DVO-a, preglede kandidata za mirovne misije i operacije te kontrolne preglede povratnika iz njih. Tako je samo tijekom 2011. godine obavljeno više od 2000 pregleda.

Brigadir Dadić napominje kako u dosadašnjem radu nije bilo kritičnog zakazivanja opreme ili stručnih pogrešaka što je potvrda visoke stručnosti, savjesnosti i odgovornosti osoblja. "Imamo dobre, iskusne i motivirane liječnike te adekvatnu opremu, kako na odjelu pomorske, podvodne i hiperbarične medicine tako i na odjelu medicine rada."

Stoga i ne čudi što su pacijenti više nego zadovoljni pristupom i tretmanom liječenja, odnosom osoblja pre-

U Zavod dolaze liječnici nakon završene adekvatne civilne i vojne izobrazbe, uglavnom specijalisti. Na pitanje što OSRH može pružiti mladim liječnicima, brigadir Dadić kaže kako ih "u OS čeka sigurno radno mjesto, mogućnost stručnog usavršavanja i napredovanja, a tu je svakako i profesionalni izazov sudjelovanja u međunarodnim misijama i operacijama." Brigadir Dadić je dva puta bio u misiji ISAF, a iskustva iz misija imaju i njegovi kolege liječnici pukovnici Stipančević i Jovović.

Stručni tim barokomore

ODJEL ZA POMORSKU, PODVODNU I HIPERBARIČNU MEDICINU JEDINA JE USTANOVA OPREMLJENA BAROKOMOROM OD CRIKVENICE DO DUBROVNICA UKLJUČUJUĆI I OTOKE. IAKO MU JE PRIMARNA ZADAĆA LIJEČENJE PACIJENATA IZ OSRH-a, OVDJE SE VEĆ GODINAMA LIJEČE I 100 % INVALIDI DOMOVINSKOG RATA, A VRATA ZAVODA SU OTVORENA I CIVILNIM PACIJENTIMA ...

Za rad Odjela neophodna je odgovarajuća oprema koju osim kompleksa barokomore čine banke komprimiranog zraka i kisika te kompresorska stanica

ma njima, a nadasve rezultatima. I naš mali Evan s početka priče dobro se oporavlja, a ovakva suradnja i stavljanje na raspolaganje specifičnih sposobnosti vojnog zdravstva građanstvu zasigurno je jedan od najhumanijih oblika pomoći. ■

Tijekom protupožarne a i turističke sezone od 15. svibnja do 31. listopada, stručni tim barokomore je u stalnoj 24-satnoj pripravnosti, kako zbog liječenja ronilačkih incidenata, tako i u slučaju potrebe stručne pomoći gasiteljima požara, ali i bilo koje druge hitne intervencije za koju postoji indikacija za liječenje u barokomori.

CACAO, MISTER, CACAO

Kad nam je zapovjednik Multinacionalne satnije vojne policije u Kabulu satnik Davorin Horvat predložio sudjelovanje u ophodnji, pukovnik Ivan Anton Žlimen i ja prionuli smo pripremama. Do sada smo naš kamp gledali samo iz perspektive njegovih stanovnika. Izgleda da je došlo vrijeme za mijenjanje vizura...

Bit ćemo gosti voda A (Alfa Platoon, rekli bi naši domaćini). Pred kampom Cobra zaustavljaju se vojnopolicijska vozila. Tu su i naše bugarske kolege. Prihvaćaju nas nadnarednik Anto Majdandžić, prvi dočasnik Namjenski organiziranih snaga Vojne policije (MP TF) i naš vozač razvodnik Zoran Bičanić. S nama je i satnik Horvat. Kod naših prijatelja Bugara Dijana i Bogdana smjestio se pukovnik Žlimen. Krećemo... Iz policijske postaje naš put budno prati pozornik Mario Dujmović, pripadnik Alfa Platoona.

Pripadnici Vojne policije OSRH su starosjedioci u Kabulu. Bili su, njih pedeset, prvi hrvatski vojnici u operaciji ISAF. Ovdje su od veljače 2003. godine. I tako, već devetnaest rotacija. Upoznali su Kabul i područje oko našeg kampa. U ophodnji su gotovo svakodnevno. O njihovim rezultatima pisano je često, no kada se i osobno uvjeri s kojim respektom drugi govore o njima, može se zaključiti kako ugled koji uživaju nije stvoren sam po sebi.

I dok se vozimo autocestom prema

NADNAREDNIK ANTO MAJDANDŽIĆ:

Ponosan sam što sam kao vojni policajac treći put sudionik operacije ISAF. Svih ovih godina radili smo odgovorno svoje poslove i vjerujem pridonosili prepoznatljivosti hrvatskog vojnika i vojnog policajca ovdje u Afganistanu kako među kolegama iz drugih zemalja, tako i među stanovništvom Kabula s kojima se srećemo. Drago mi je što su se uvjerali kako shvaćamo njihove poteškoće. I sami imamo iskustvo Domovinskog rata. Naša je jedina zadaća pomoći tim ljudima.

Jalalabadu primjećujemo kako je Kabul svih ovih godina doživio određeni procvat. Na svim se stranama nešto gradi, svatko s nečim trguje. Jedino što se nije promijenilo su neopisive prometne gužve. Srećom, ovdje je prisutna ona nepisana prometna kultura, prije bi se reklo azijska strpljivost. Dvije će se prometne trake časkom pretvoriti u četiri. Pokazivači smjera se na automobilima nerado

troše. A i čemu drugome pokazivati gdje su se uputili.

ŠKOLA KRIKETA

Silazimo s asfalta. Krećemo prema obližnjim selima. Zaobilaženje rupa na putu, vrlo brzo smo se uvjerali, uzaludan je posao. Na obližnjoj livadi dvije momčadi vrlo ozbiljno usvajaju pravila kriketa. Dobro im ide, ako se mene pita. Na nas se ne

Pripadnici Vojne policije OSRH su starosjedinci u Kabulu. Bili su, njih pedeset, prvi hrvatski vojnici u operaciji ISAF. Ovdje su od veljače 2003. godine. I tako, već devetnaest rotacija

OPERACIJA ISAF

DUŽNOSTI HRVATSKIH VOJNIH POLICAJACA U SASTAVU MULTINACIONALNE SATNIJE VP SU MNOGOBROJNE. IZMEĐU OSTALOG UKLJUČUJU I OP-HODNJE U ŠIREM PROSTORU OKO KAMPA WAREHOUSE U KABULU. ISKORISTILI SMO PRIGODU I PRIKLJUČILI SE ZAJEDNIČKOJ HRVATSKO-BUGARSKOJ OPHODNJI...

obaziru. Naučili su da prolazimo pokraj njihovih dvorišta. Pred nama je zaselak Proja Gawadi, dio velikog sela Pol-e-Charkija. Naravno, cijela paleta boja svedena je na smeđe. Na to se u Kabulu vrlo brzo navikne. Oko nas je mirno. U dolini, na otprilike kilometar od nas velika skupina djece. Igraju se. Ili čekaju? Put kojim prolazimo uz visoke zidove kuća zamalo se pretvara u okomicu. Penjemo se na brdo u blizini Shinaka. Djeca su nas primijetila. Započinje trka. Na brdu su, naravno, prva u cilju. Znaju pravila. Dok se promatra okolina nalaze se na sigurnoj razdaljini od nas. No, čim je posao gotov, stižu do naših vozila. Stari su od dvije-tri godine, pa do desetak. Ili više, to je u Afganistanu vrlo teško primijetiti.

"Mister, mister, cacao...How are you...", čuje se sa svih strana graja. Naš Bićo otvara prtljažnik i dijeli boce vode. Nije baš kakao, na koji su ih naviknuli neki prethodnici, ali i voda valja. Našla se u našem vozilu i pokoja olovka. Jedan od starijih dječaka ljubopitivo je zagledao u našeg pukovnika Žlimena vjerojatno pokušavajući doći do jedanaeste boce vode. Teško je u ovim okolnostima biti kolekcionar. Nakon dječaka sramežljivo nam prilaze i djevojčice. I one bi malo vode. Ili slatkiša, ako imamo. Pridružuje nam se i jedan od roditelja dječaka i djevojčice. Vrlo dobro govori engleski. Pomaže nam da koliko-toliko ravnomjerno podijelimo naše darove. "Cacao, cacao,

"Mister, mister, cacao... How are you...", čuje se sa svih strana graja. Naš Bićo otvara prtljažnik i dijeli boce vode

mister", i dalje odzvanja. Zajedničko fotografiranje.

Krećemo. Prema Pol-e-Charkiju. Prolazimo pokraj groblja na kojem vihore zelene zastave. Ubrzo smo na kabulskom asfaltu. Opet gužva. Još jedna ophodnja hrvatskih i bugarskih vojnih policajaca primiče se kraju. I tako od 2003. godine. Pridonositi stabilnosti, pa makar i sitnim gestama onaj je mali kamenčić u mozaiku uspjeha. Naši vojni policajci svoje kamenčiće slažu u vidljivu, u prepoznatljivu mozaik uspjeha. ■

RAZVODNIK ZORAN BIĆANIĆ:

Ovo mi je prva misija. I uz sve pripreme koje prolazimo, potpuno je drugačije kada se sami susretnete s tim ponosnim ljudima, s tom lijepom i pametnom djecom. Žao mi je kada vidim u kakvim uvjetima žive. Najradije bih im dao sve sa sebe. Znam da je boca vode ili olovka koju darujem tek kap u moru njihovih potreba. Drago mi je što nastavljamo putem koji su utrli naši prethodnici. Vjerujem kako će i oni koji za nama dolaze nastaviti graditi sliku o hrvatskom vojnom policajcu.

NATO VIJESTI

Smirivanje situacije na Kosovu

Kosovo je još jednom bilo poprište sukoba između lokalnih Srba i pripadnika međunarodnih snaga KFOR-a, no nakon izgreda situacija se na sjeveru te zemlje ipak smirila. Tijekom sukoba ozlijeđeno je četvero građana i dva pripadnika KFOR-a. Inače, do sukoba je došlo nakon što su pripadnici međunarodnih snaga pokušali ukloniti barikade kod mjesta Rudare. Zbog situacije u toj zemlji reagirala je i EU, iz koje je stiglo priopćenje, u kojem ističu da su zabrinuti zbog novog vala nasilja u toj zemlji. Srbijski predsjednik Tomislav Nikolić, u povodu najnovijih događaja u toj zemlji, građanima Kosova uputio je apel da se suzdrže od sukoba s pripadnicima međunarodnih misija i time pridonese smirivanju situacije. Akciju mirovnih snaga NATO-a na uklanjanju barikada i deblokiranju cesta, podržali su iz Ureda predsjednice Kosova Atifete Jahjaga. Ujedno su osudili nasilje protiv mirovnih snaga.

NATO nabavlja pet besposadnih letjelica

Teži 6,7 tona, duga je gotovo pet metara, a izdržljivosti je gotovo 30 sati. Riječ je o besposadnoj letjelici Global Hawk, a čija je nabavka i to za pet letjelica dogovorena za NATO sustav za izviđanje (AGS). Cilj nabavke Blok 40 Global Hawk nenaoružanih letjelica jest osigu-

rati Savezu sposobnosti nadzora s tla te iz zraka i pomorskog nadzora. Besposadne letjelice kupilo je 13 NATO članica: Bugarska, Češka, Estonija, Njemačka, Italija, Latvija, Litva, Luxembourg, Norveška, Rumunjska, Slovenija, Slovačka i SAD, a riječ je o iznosu od tri mi-

Hrvatsko izaslanstvo na zasjedanju Parlamentarne skupštine

Hrvatski sabor je potkraj veljače izabrao novo hrvatsko izaslanstvo u Parlamentarnoj skupštini NATO-a, čiji je voditelj Boris Blažeković a članovi su Marin Jurjević, Sandra Petrović, Davor Ivo Stier i Davor Božinović. Izaslanstvo radi *punom parom* pa su od 25. do 28. svibnja u Talinu sudjelovali na proljetnom zasjedanju Parlamentarne skupštine NATO-a, koje je jedno od dvaju najvažnijih godišnjih aktivnosti te skupštine. Ondje su s parlamentarnim kolegama iz 28 zemalja članica NATO-a, odnosno izaslanicima 18 partnerskih zemalja u statusu pridruženih izaslanstava sudjelovali u diskusijama i radu pet odbora - Političkog odbora, Odbora za obranu i sigurnost, Odbora za znanost i tehnologije, Odbora za civilnu dimenziju sigurnosti te Odbora za ekonomiju i sigurnost.

Voditelj izaslanstva Borisu Blažekoviću ovo je bilo prvo zasjedanje Parlamentarne skupštine NATO-a na kojem je sudjelovao, a kako je kazao na sjednici izaslanstva koja je održana u Hrvatskom saboru nedugo nakon povratka iz Talina, njihov zadatak jest "promicanje rada Parlamentarne skupštine NATO-a i to ne samo u Saboru već i društvu". Istakno je i da članovi izaslanstva, bez obzira što dolaze iz tri stranke zajednički predstavljaju našu zemlju, a sva korisna parlamentarna iskustva pokušavaju primijeniti i u hrvatski parlament i društvo. A kako bi svojim saborskim kolegama, ali i široj javnosti što bolje predstavili svoj rad, u Saboru će 28. lipnja održati

Osim što se pripremaju za sudjelovanje na *Rose-Roth* seminaru u Litvi, te na *NATO Orientation Programmeu* koje će se ovoga mjeseca održati u Bruxellesu, članovi izaslanstva već rade i na pripremanju jesenskog zasjedanja koje će se iduće godine održati u Hrvatskoj. Naime, godišnje zasjedanje Parlamentarne skupštine NATO-a 2013. godine održat će se u Dubrovniku od 11. do 14. listopada.

Anita KONČAR, foto NATO

Francuski predsjednik posjetio Afganistan

če, što se Afganistana tiče Francuska bi, kao i ostale zemlje članice NATO-a, godišnje za održavanje afganistanske vojske nakon odlaska snaga NATO-a 2014. trebala isplaćivati nešto manje od 200 milijuna dolara. Unatoč tom dogovoru, kako prenose svjetske agencije, Hollande je najavio da se ne želi obvezati na takve isplate dok ne bude potpuno jasno za koje će sve namjene taj novac biti isplaćen.

NIJE ISKLJUČENA VOJNA INTERVENCIJA U SIRIJI

Vojna intervencija u Siriji nije isključena, uz uvjet da se provede uz poštovanje međunarodnog prava, tj. nakon rasprave UN-ova Vijeća sigurnosti, istaknuo je francuski predsjednik Francois Hollande nakon pokolja u Huli. Napomenuo je i kako treba tražiti i rješenje koje neće nužno biti vojno, no i da je potrebno vršiti pritisak kako bi se srušio režim Bašara al-Asada. Nasilje u Siriji osudile su i vlasti u Hrvatskoj. Iz Ministarstva vanjskih i europskih poslova priopćeno je da Republika Hrvatska snažno osuđuje napad koji se dogodio u Siriji. "Republika Hrvatska poziva sirijski režim i oporbu da odmah prestanu sa svim oblicima nasilja i pruže potpunu potporu promatračkoj misiji UN-a. Hrvatska je solidarna sa sirijskim narodom i mimim prosvjedima u gradovima diljem Sirije koji su organizirani da bi upozorili na masakr u Houli", stoji u priopćenju.

ih letjelica

Ilijarde eura. Ugovor o nabavci AGS sustava potpisan je na marginama samita u Chicagu. Tom prigodom Alexander Vershbow zamjenik glavnog tajnika NATO-a, istaknuo je kako je potpisivanje ugovora "velik dan za program kopnenog nadzora Saveza".

ipštine NATO-a

prezentaciju. Na zasjedanju u Talinu neka od ključnih pitanja o kojima se na Skupštini raspravljalo svakako je bilo i iznalaženja načina za prevladavanje poteškoća u financiranju obrambenih proračuna te s time povezanog kvalitativnog unapređivanja obrambene suradnje zemalja članica NATO-a. U fokusu rasprave bile su i teme vezane uz Afganistan, a raspravljalo se i o sve većoj represiji i stradavanju civila u Siriji kao i o nuklearnim ambicijama Irana. Iako nije bilo riječi o proširenju NATO-a, pohvaljeni su naporu Bosne i Hercegovine, Makedonije te Crne Gore i Gruzije.

Dokumentarni film "EURO 2012: Zajedno za sigurnost"

Nogometna groznica nije zaobišla ni NATO savez pa su na svojim službenim stranicama građane pozvali da pogledaju film "EURO 2012: Zajedno za sigurnost". Naime, NATO Dokumentacijski i informacijski centar iz Ukrajine pozvao je gledatelje da na ukrajinskom programu TV Channel 5, u subotu 2. lipnja, pogledaju dokumentarni film u kojem je poseban naglasak na sigurnosti tijekom natjecanja, te potpora koju je toj zemlji u organizaciji Europskog nogometnog prvenstva pružio Savez.

ZNATE LI...

NATO samit u Chicagu bio je najveći u povijesti Saveza

ALŽIR NABAVLJA NOVE KORVETE I FREGATE

Alžirsko ministarstvo obrane objavilo je da će za potrebe modernizacije vlastite mornarice nabaviti tri velike kineske korvete te dvije njemačke fregate tipa MEKO A-200 s opcijom nabave dodatnih dviju. Detalji ugovora o nabavi triju velikih kineskih fregata za sada nisu dostupni javnosti.

Ugovor o gradnji i dostavi dviju njemačkih fregata potpisan je 26. ožujka ove godine s njemačkom kompanijom ThyssenKrupp Marine Systems (TKMS) nakon višegodišnjih

pregovora. Potpisani ugovor vrijednosti 2,5 milijarde eura uz navedena plovila uključuje i dostavu šest helikoptera AgustaWestland Super Lynn dok su ostali detalji ugovora ostali neobjavljeni. Različiti novinski izvori navode da će se temeljno naoružanje novih fregata sastojati od glavnog topa Oto Melara i strojica Rheinmetall, protubrodskih projektila RBS 15 Mk III, Umkhonto IR projektila zemlja-zrak te MU 90 torpeda. Helikopteri će biti opremljeni projektilima Mokopa. TKMS je dostavila već četiri fregate tipa MEKO A-200, južnoafričkoj ratnoj mornarici. Posebno oblikovanje broskog trupa i nadgrađa dovelo je do smanjenja radarskog odraza te posjeduje novu konfiguraciju sustava propulzije, nazvanog CODAG-WARP (Combined Diesel And Gas - Water jet And Refined Propeller). Uz vodomlazne propulzore MEKO A-200 korvete posjeduju po dva vijka promjenjiva uspona poboljšanih karakteristika. Korvete imaju bitno smanjenju toplinsku značajku tako da je vertikalni dimnjak zamijenjen horizontalnim ispuhivnim sustavom kroz koji prolaze već ohlađeni ispušni plinovi a nalazi se tik iznad vodne linije na krmenom zrcalu.

M. PTIĆ GRŽELJ

OKONČANA POKUSNA PLOVIDBA PRVOG TRANSPORTNOG KATAMARANA

USNS Spearhead (JHSV 1), inovativni vrlo brzi transportni katamaran koji je izgradila brodograđevna kompanija Austal USA u brodogradilištu Mobile, u Alabami je uspješno okončala brodograđevnu pokusnu plovidbu prvog aluminijskog broda iz programa Joint High Speed Vessel (JHSV) 19. travnja u Meksičkom zaljevu. Pokusna plovidba je obuhvatila više od 50 različitih vrsta ispitivanja čime

je osigurano izrazito visoka razina ispitivanja brodskih karakteristika kao i svih njegovih sustava kako bi se pripremlilo za tehnički pregled američke mornarice prije same dostave. Ostvarena su značajna postignuća tijekom pokusa uključujući ispitivanja svih brodskih sustava uz istodobnu klasifikaciju primjerenu standardima američke mornarice, ispitivanje upravljivosti, dosegnuvši maksimal-

nu brzinu veću od 35 čvorova. Kompanija Austal je odabrana kao glavni nositelj ugovora u studenom 2008. za projektiranje i izgradnju prvog JHSV-a, s opcijama za devet dodatnih plovila što bi se trebalo ostvariti do 2013. Potpisani su ugovori o gradnji plovila JHSV 1, JHSV 2 i 3 te ugovori o nabavi materijala i opreme s dugaćkim rokovima dostave za jedinice JHSV 4 i 5. Osnovne odlike JHSV

rješenja očituju se u katamaranskoj formi trupa duljine 103 m, smještaju 150 vojnika, prijevozu dodatnih 312 vojnika, nosivosti tereta 635 t te sletnom krmenom palubom koja prima helikopter CH-53E Sea Stallion. Pogonski sustav temeljit će se na motorima MTU 8000, kojima bi trebali postići maksimalnu brzinu veću od 35 čv uz doplov 1200 Nm.

M. PTIĆ GRŽELJ

FINSKA ODABRALA LETJELICU ORBITER 2

Finsko ministarstvo obrane početkom je svibnja objavilo kako je na svom natječaju za mali taktički besposadni sustav odabralo ponudu izraelske tvrtke Aeronautics Defense Systems, odnosno njihovu letjelicu Orbiter 2. Za 23 milijuna eura finskim oružanim snagama će nakon potpisivanja ugovora biti dostavljeno 55 sustava Orbiter 2, uz određenu količinu potrošnog materijala, zamjenskih dijelova, alata i dokumentacije. Glavni takmac Orbiteru 2 pri donošenju konačne finske odluke bio je još jedan izraelski besposadni sustav SkyLite B koji proizvodi tvrtka Bluebird Aero Systems. Iako su oba sustava vrlo sličnih taktičko - tehničkih odlika u konačnici je prevagu odnijela nešto povoljnija cijena Orbitera 2, čime je Finska mogla naručiti više sustava što je radi doktrine njihove uporabe bitno. Besposadni sustav Orbiter 2 ima duljinu trupa od 1 m, raspon krila od 3 m, dok maksimalna težina na polijetanju iznosi 9,5 kg. Maksimalni vrhunac leta iznosi 6000 m, dok operativni radijus iznosi 80 km. Letjelicu pogoni elektromotor, a u zraku može ostati do 3,5 sata. Orbiter 2 je namijenjen za ISR (intelligence, surveillance, reconnaissance) zadaće nadzora iz zraka, za što može nositi elektrooptičke i infracrvene senzorske sustave. Uz Finsku, Orbiter 2 su dosad odabrale Irska, Meksiko, Poljska i Srbija.

I. SKENDEROVIĆ

U INDIJI PREDSTAVLJEN TENK T-90MS

Ne nedavno održanom međunarodnom velesajmu vojne tehnologije Defexpo India 2012 ruska tvrtka Rosoboronexport održala je prvo međunarodno predstavljanje tenka T-90MS. Radi se o daljnjoj modernizaciji osnovne platforme ruskog tenka T-90, čije je uvođenje u inicijalnu operativnu uporabu u ruskoj vojsci započelo sredinom 1996. godine. Cilj novih poboljšanja jest povećanje operativnih sposobnosti tenka, odnosno njihovo prilagođavanje zahtjevima suvremenog bojišta. Tenk T-90MS, koji je Rusija spremna ponuditi i stranim naručiteljima, odlikuje niz poboljšanja tijela tenka, gusjenica, redizajn kupole, poboljšani oružni sustavi, poboljšani ciljnički sustav, napredni automatizirani sustav Kalina (s tri elektrooptička uređaja) za upravljanje paljbom, GLONASS/GPS satelitski sustav navigacije, novi reaktivni oklop čime mu je ukupna težina uvećana za 1500 kg u odnosu na T-90, ali i dalje je osjetno lakši tenk u odnosu na primjerice Leoparda i Abramsa. Naoružanje čine top 2A46M-5 kalibra 125 mm, kojem je dodatno povećana preciznost paljbe zahvaljujući poboljšanoj stabilizaciji topa. Borbeni komplet topa čine 44 granate, od kojih je 22 spremno na automatskom rotirajućem punjaču, dok su ostale granate smještene u odvojenom sanduku u stražnjem dijelu tenka. Uz koaksijalnu strojnicu 6P7K kalibra 7,62 mm, na desnoj gornjoj strani kupole postavljen je nova vatrena stanica sa strojnicom kalibra 7,62 mm kojom se upravlja iz kupole. Dosadašnji obrambeni reaktivni oklop Kontakt-5 zamijenjen je novim pod nazivom RELIKT, koji se temelji na novom elementu dinamičke zaštite EDZ 4S23 koji pruža višu razinu sigurnosti od protuoklopnog naoružanja. Pogonski blok tenka čini turbodizelski motor V-92S2F, jakosti 1130 KS, koji omogućava postizanje maksimalne brzine od 72 km/h.

I. SKENDEROVIĆ

PORINUT TREĆI BROD KLASE BUJAN

Rusko brodogradilište Almaz 27. je travnja svečano porinulo treći obalni ophodni/raketni brod Mahačkala, poznatiji pod oznakom Projekt 21630. Brod se klasificira kao korveta a ona je posljednje plovilo u klasi koje se gradi u navedenom brodogradilištu za potrebe ratne mornarice Ruske Federacije koje će biti u operativnoj službi kaspijske flote. Mahačkala je uspješno porinuta s plutajućeg doka te je usidrena na operativnoj obali gdje će se izvršiti konačno opremanje broda te ispitivanja na vezu prije pokusne plovidbe i primopredaje naručitelju.

Plovila klase Bujan nova su generacija raketnih brodova namijenjenih zaštiti ruske nacionalne ekonomske zone dometa 200 Nm te pružanju podrške u pomorskim protuterorističkim operacijama. Cjelokupni projekt izrađen je u projektnoj tvrtki Zelenodolsk u Tatarstanu, u Rusiji, pri čemu je iznimnu važnost imalo oblikovanje trupa u skladu s najnovijim znanstvenim istraživanjima kako bi se postigao oblik trupa sa značajnim smanjenim radarskim odrazom. Sada se u aktivnoj službi kaspijske flote nalaze dva broda, Astrahan i Volgodonsk, koji su primljeni u službu tijekom 2008. odnosno 2011.

Osnovne dimenzije trupa su duljina od 62 m, širina 9,6 m, visina 6,57, gaz 2,0 m te istisnina 550 t. S CODAD konfiguracijom propulzijskog sustava brodovi postižu brzinu maksimalnu od 28 čv, dok im je doplov 1500 Nm a autonomija deset dana. Temeljno naoružanje sastoji se od pramčanog topa A-190 kalibra 100 mm, dva protuzrakoplovna topa AK-630 kalibra 30 mm, dvije strojnice kalibra 14,5 mm i tri kalibra 7,62 mm te VLR sustavom A-215 Grad-M kalibra 122 mm. Brod posjeduje i radar te sonar integriran u trup plovila.

M. PTIĆ GRŽELJ

GUMENE GUSJENICE

Kanadska tvrtka Soucy International i BAE Systems - švedska podružnica, za potrebe norveške vojske razvile su gumene gusjenice za borbeno vozilo pješništva CV90. Gumene gusjenice, navode tvrtke, smanjuju masu vozila za više od 1000 kg, smanjuju buku vozila za 10 dB i smanjuju vibracije za 65 posto. Smanjivanje vibracija rezultira manjim trošenjem dijelova vozila i ugrađene elektronike i oružja te tako smanjuje ukupni operativni trošak tijekom radnog vijeka. Smanjuje se zamor posade a gumene gusjenice poboljšavaju i prohodnost po snijegu i ledu. CV90, s masom od 28 tona, prema navodima proizvođača, trenutačno je najteže vozilo operativno opremljeno gumenim gusjenicama. Posade vozila su u početku bile sumnjičave, no pozitivna iskustva, ponajprije manja buka i smanjenje vibracija tijekom vožnje uvjerile su ih u korisnost novih gusjenica. Procjenjuje se da im je radni vijek sličan čeličnim gusjenicama.

T. VLAŠIĆ

Foto: BAE Systems

Vojni geoinformacijski sustav – VoGIS – sustav usklađen s domaćim i međunarodnim normama u domeni geoinformatike te NATO standardima. Jedinstveni i centralizirani sustav nacionalne infrastrukture vojnih prostornih informacija sa svrhom podrške u procesima planiranja, provedbe i analize vojnih operacija te razvoja suvremenih vojnih aplikacija.

Kontrola kvalitete prostornih podataka obuhvaća provjeru:

- Atributne sheme
- Naziva atributa
- Povezanost objekata
- Prostornih odnosa među objektima
- Topologije
- Semantike
- Položajne točnosti
- Visinske točnosti

ISO 19113, ISO 19114, STANAG 4107

Prostorni podaci izrađeni po pravilima za GIS baze podataka, u potpunosti interoperabilni

Strukturirani u domene i subtipove podataka

Sadrže geometriju, atribute, anotacije i metapodatke

Čine geometrijske mreže po topološkim načelima
Prostorno kontinuirani

Linije, poligoni, točke, tekst – koordinate 2,5 D

VoGIS VEKTORSKI PODACI

GEOFOTO

PLETER - USLUGE d.o.o. HOTEL VELI JOŽE, PULA

Bilo da putujete u društvu dragih prijatelja ili sami tražite kutak za odmor, nudimo vam ugodan smještaj u neposrednoj blizini centra 3000 godina stare Pule.

Iz ponude hotela izdvajamo povoljne sedmodnevne aranžmane na bazi noćenja sa doručkom za djelatnike MORH-a i OS RH i njihove obitelji po cijeni od 980,00 kn po osobi.

Kontakti - informacije - rezervacije:
Hotel Veli Jože, Bečka 9, 52 100 Pula
Tel. 052/223-455, 052/551-182
Fax: 052/214-240
e-mail: velijoze@pleter-usluge.hr
www.veli-joze.hr
www.pleter-usluge.hr

BAE Systems
predviđa uporabu
Adaptiva i na helikopterima

NOVE TEHNOLOGIJE

HEKSAGONI ZA MASKIRANJE

Moderna borbeno vozila i protuoklopni sustavi opremljeni su infracrvenim (IC) senzorima za jednostavnije otkrivanje ciljeva, osobito noću, u uvjetima slabe vidljivosti i za lošeg vremena. Skrivanje od "pogleda" IC senzora problem je kojim se duže vrijeme bave konstruktori borbenih vozila i istraživači nastojeći smisliti što bolji način koji će posadu što uspješnije prikriti. A cilj skriven od pogleda teško je pogoditi, čime se povećava šansa vozila i posade za preživljavanje. Konstruktori tenkova i drugih borbenih vozila nastoje i na svoje područje uvesti revoluciju koju je 70-ih godina prošlog stoljeća doživjelo zrakoplovstvo prvim operativnom "nevidljivim" stealth avionom. Ustvari, riječ

Jedna od potencijalno zanimljivih tehnologija smanjenja zamjetljivosti kopnenih borbenih vozila jest smanjenje buke. Današnji dizelski motori su vrlo bučni, produkti izgaranja izlaze u atmosferu i pritom uz buku generiraju toplinu i dim, a to su sve demaskirajući čimbenici

je o tehnologiji smanjene radarske vidljivosti koja je ubrzo u medijima preimenovana u "nevidljivost" što je dovelo do određene terminološke zbrke. Ustvari je riječ o maskiranju u jednom dijelu spektra i prikrivanju letjelice za određene vrste radara. Tehnologija smanjene radarske vidljivosti startala je s jurišnikom F-117, nastavila s primjenom na strateškom bombarderu B-2 te lovcu F-22. U razvoju su i novi američki višenamjenski borbeni avion F-35 te dva najnovija programa: ruski projekt PAK-FA i kineski J-20. Svi su oni konstruirani po načelima smanjene radarske vidljivosti te se koriste materijalima i oblicima koji minimiziraju mogućnost radarske detekcije.

Brzi razvoj prikrivne tehnologije na području zrakoplovstva nagnao je i konstruktore tenkova da pokušaju razviti tehnologiju prikrivanja i za kopnena vozila. Pristup je od početka bio drukčiji jer je glavni senzor za otkrivanje letjelica radar, a glavni senzor za otkrivanje tenkova i borbenih kopnenih vozila je IC detektor, najčešće termovizijska kamera koja radi na načelu detekcije topline koju svako tijelo i objekt isijava.

ADAPTIV ZA MODERNO BOJIŠTE
Stručnjaci BAE Systemsa, točnije švedska podružnica tog britanskog koncerna, razvili su sustav koji su nazvali Adaptiv, a pomaže da se tenk, kad ga se motri IC detektorom, prikrije

Budući smjer razvoja Adaptiva vjerojatno je u postizanju što veće pokrivenosti elektromagnetnog spektra, odnosno osim sadašnje razine zaštite koja se usredotočuje na IC dio spektra očekuje se i širenje mogućnosti zaštite od radara

Toma VLAŠIĆ, Foto: BAE Systems

Laki tenk Ghost

ŠVEDSKI ODJEL GLOBALNE VOJNOTEHNOLOŠKE TVRTKE BAE SYSTEMS RADI NA RAZVOJU ZAŠTITNOG POKROVA KOJI BI POSADAMA OKLOPNIH VOZILA TREBAO POVEĆATI ŠANSE ZA PREŽIVLJAVANJE NA MODERNOM BOJIŠTU

u pozadinu ili se lažno prikaže kao neko drugo, neopasno vozilo. Sastoji se od mreže metalnih heksagonalnih panela (ploča) koji se postavljaju na vanjske površine vozila. Svaki panel ima vlastiti poluvodički sustav za brzo grijanje i hlađenje. Panel se programira da glumi IC potpis raznih prirodnih ili tehničkih objekata.

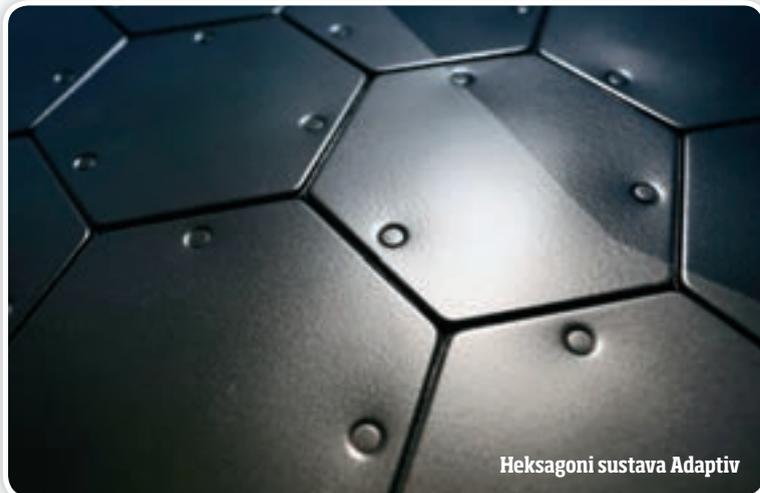
Potrebne IC slike objekata kao što su vegetacija, kamenje i slično spremaju se u memoriji nadzornog računala i prilagođavaju se potrebnom okruženju kao što su šuma, urbano okruženje ili pustinja. Stručnjaci su razvili i mogućnost kopiranja IC potpisa objekata u blizini vozila te njihovo imitiranje tako da se postiže potrebna razina fleksibilnosti, bez obzira na trenutčan položaj.

Adaptiv se može prilagoditi i za druge objekte izložene IC sensorima. To se ponajprije odnosi na brodove, helikoptere, zgrade i slične objekte.

Heksagon prilagođen tenku ima promjer oko 14 cm, a BAE Systems je za prilagodbu konceptnog vozila uporabio oko 450 ploča koje su postavljene na bočne stranice podvozja te na kupolu. Prikrivaju vozilo pred IC sensorima na udaljenosti od 400 do 600 metara. Veličina heksagona može

Gumene gusjenice smanjuju masu vozila za više od 1000 kg, smanjuju buku vozila za 10 dB i smanjuju vibracije za 65 posto. Smanjuje se zamor posade a gumene gusjenice poboljšavaju i prohodnost po snijegu i ledu

se prilagoditi da se osigura potrebna vrsta zaštite. Tako se npr. za brod ne traži zaštita od IC senzora iz blizine pa se mogu rabiti veći heksagoni koji će osigurati optimalne rezultate na većoj udaljenosti. Sustav Adaptiv ima ugrađenu elektroniku za nadzor i autonomno automatsko dijagnosticiranje stanja pa se pokvareni heksagoni mogu odmah zamijeniti i u terenskim uvjetima. Heksagoni se mogu načiniti dovoljno otpornima da osim IC prikrivanja pružaju i dodatnu balističku zaštitu pa mogu djelovati i kao dodatni oklop. Adaptiv za rad koristi električnu energiju, navodi se da je potrošnja relativno malena, te da moderno vozilo ne bi trebalo imati problema u napajanju sustava osobito kad je vozilo zaustavljeno. Konstruktori rade i dalje i eksperimentiraju s proširenjem uloge Adaptiva. Planiraju da se osim za prikrivanje u IC dijelu zaštita proširi i na druge dijelove elektromagnetnog spektra. Jedna od mogućih primjena jest i stvaranje svojevrsnog uređaja za raspoznavanje prijateljskih snaga. Konstruktori namjeravaju osmisliti način da Adaptiv osim prikrivanja

Heksagoni sustava Adaptiv

Jedna od potencijalno zanimljivih tehnologija smanjenja zamjetljivosti kopnenih borbenih vozila je smanjenje buke. Današnji dizelski motori su vrlo bučni, produkti izgaranja izlaze u atmosferu i pritom uz buku generiraju toplinu i dim, a to su sve demaskirajući čimbenici. Prigušenu buku motora moguće je postići boljom zvučnom izolacijom i boljom konstrukcijom ispušnih cijevi, no stvarne bi rezultate moglo dati šire oslanjanje na električni pogon. Današnja hibridna vojna vozila počivaju na dizelsko-električnom pogonu i omogućavaju, bar dio njih, djelovanje u tzv. tihom modu, kad se za kretanje i obavljanje osnovnih funkcija (npr. rad izvidničke opreme u vozilu) rabi samo električna energija, a glavni je dizelski motor ugašen. S vremenom će mogućnosti električnog pogona rasti i razdoblje djelovanja s ugašenim motorom bit će sve duže

NOVE TEHNOLOGIJE

pred protivnikovim IC senzorima omogućiti i posebne kodirane podatke koje će prijateljski IC senzori odmah protumačiti kao prijateljske, a to bi trebalo smanjiti mogućnost tzv. fratricida (prijateljske paljbe) na bojištu.

PRITAJENI DUH

Prvo predstavljanje Adaptiva bilo je koncem 2011. kad je prikazan prototip-demonstrator tehnologije, modificirani laki tenk koji su prikladno imenovali Ghost (Duh). U osnovi je Ghost laki tenk CV90120 opremljen topom kalibra 120 mm sa smanjenim trzajem. Riječ je o topu LLR L/47 kalibra 120 mm i dužine cijevi 47 kalibara, proizvod njemačkog Rheinmetalla. Top je zadržao učinkovitost i sposobnost uporabe streljiva klasičnih topova kalibra 120 mm na tenkovima, no zbog naprednije konstrukcije i boljih materijala od kojih je LLR L/47 izrađen smanjena mu je masa i trzaj pa se može instalirati na lakša vozila, kotačna ili gusjenična. Na cijev je postavljena višekomorna plinska kočnica učinkovitosti 40% koja dodatno smanjuje silu trzaja nakon opaljenja.

Temeljna je razlika u odnosu na običan CV90120 u tome što je postavljen sustav Adaptiv. Sve prednosti CV90120 su zadržane. Riječ je o relativno lakom vozilu, mase oko 35 tona s velikom vatrenom moći koja je dosad bila rezervirana za bitno teže tenkove, mase često veće od 60 tona.

CV90120 laki tenk Ghost, krije li se u njemu budućnost borbenih vozila?

Adaptiv se sastoji od mreže metalnih heksagonalnih panela (ploča) koji se postavljaju na vanjske površine vozila. Svaki panel ima vlastiti poluvodički sustav za brzo grijanje i hlađenje. Panel se programira da glumi IC potpis raznih prirodnih ili tehničkih objekata

Glavna je taktička prednost Ghosta u njegovoj visokotehnološkoj "koži", sustavu Adaptiv koji posadi omogućava prikrivanje pred protivničkim IC izvidničkim i ciljničkim sustavima. Tako prikriven Ghost može neprimijećen motriti teren, otkrivati ciljeve, prosljeđivati informacije i djelovati kao klasičan tenk kad se za to pruži prilika. Uvježbana posada koja može dobro iskoristiti mogućnosti Adaptiva ima znatnu prednost pred protivnikom. Može ostati pritajena, skrivena

od protivnika te djelovati kad su uvjeti za nju najpovoljniji.

Treba napomenuti da je Ghost samo prototip demonstrator tehnologija, na njegovu se razvoju i dalje radi, a kakvi će konačni rezultati biti pokazat će budućnost. Sama ideja je zanimljiva i vrijedna pozornosti te pruža mogućnost novog razvoja na području zaštite oklopnih vozila budućnosti. No, da bi se to ostvarilo sustav Adaptiv treba pokazati učinkovitost u praksi. Pritom se nameće pitanja cijene, operativne iskoristivosti u stvarnim uvjetima, mogućih logističkih problema i kompliciranja lanca potpore i održavanja uvođenjem još jedne tehnologije za koju će trebati osigurati rezervne dijelove i osposobiti stručnjake za primjenu i održavanje.

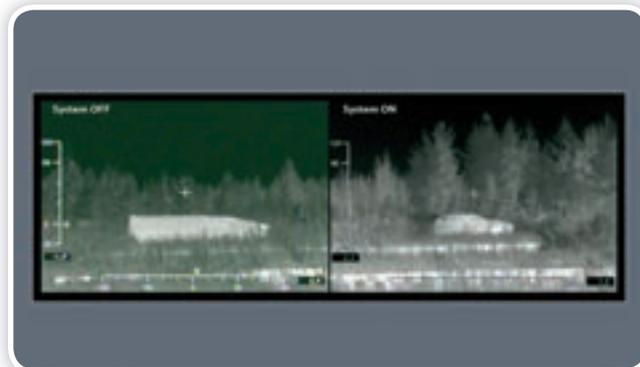
NOVE MOGUĆNOSTI

Budući smjer razvoja Adaptiva vjerojatno je u postizanju što veće pokrivenosti elektromagnetnog spektra, odnosno osim sadašnje razine zaštite koja se usredotočuje na IC dio spektra očekuje se i širenje mogućnosti zaštite od radara koji se rabe u raznim vojnim primjenama, kao što su napredna radarska tražila, motrilački i ciljnički radari.

Zaštita od radarskog zračenja postiže se odgovarajućim oblikom, izborom materijala i posebnih premaza koji smanjuju radarski odbijesak i ote-

Prikaz Adaptiva postavljenog na brod

žavaju detekciju. Dosadašnji razvoj, postignut poglavito na području zrakoplovstva, ali i brodova te u konačnici i kopnenih vozila jamac je da će konstruktori vjerojatno postići određene rezultate u smanjenju radarske vidljivosti i kod Adaptiva, odnosno vozila na koja se postavi.

Jedna od potencijalno zanimljivih tehnologija smanjenja zamjetljivosti kopnenih borbenih vozila jest smanjenje buke. Današnji dizelski motori su vrlo bučni, produkti izgaranja izlaze u atmosferu i pritom uz buku generiraju toplinu i dim, a to su sve demaskirajući čimbenici. Prigušenje buke motora moguće je postići boljom zvučnom izolacijom i boljom konstrukcijom ispušnih cijevi, no stvarne bi rezultate moglo dati šire oslanjanje na električni pogon. Hibridna vojna vozila danas počinjavaju na dizelsko-električnom pogonu i omogućavaju, bar dio njih, djelovanje u tzv. tihom modu, kad se za kretanje i obavljanje osnovnih funkcija (npr. rad izvidničke opreme u vozilu) rabi samo električna energija, a glavni je dizelski motor ugašen. S vremenom će mogućnosti električnog pogona rasti i razdoblje djelovanja s ugašenim motorom bit će sve duže. No, prijelaz na potpuno električna borbeno vozila još nije realna opcija, ponajprije zbog nedovoljno razvijene tehnologije baterija koje još uvijek nemaju dovoljnu energetska gustoću da

bi mogle, po volumenu i masi tereta, zamijeniti naftu, kerozin ili benzin. Jedna od već postojećih tehnologija koja može pridonijeti utišavanju borbenih vozila na gusjenicama jest zamjena metalnih gusjenica gumenima. Njih su razvile kanadska tvrtka Soucy International i BAE Systems - švedska podružnica, za modernizaciju CV90 norveške vojske. Smanjuju masu vozila za više od 1000 kg, buku vozila za 10 dB i vibracije za 65 posto. Smanjuje se zamor posade a gumene gusjenice poboljšavaju i prohodnost po snijegu i ledu. CV90, s masom od 28 tona, prema navodima proizvođača, trenutačno je najteže vozilo operativno opremljeno gumenim gusjenicama. Procjenjuje se da im je radni vijek sličan radnom vijeku čeličnih gusjenica. Navedene su gusjenice optimizirane za nešto lakše vozilo no što je to Ghost.

ŠVEDSKI POČECI

Ghost opremljen Adaptivom nije prvi prototip tenka smanjene zamjetljivosti razvijen u Švedskoj. Godine 2002. je predstavljen prvi pokušaj izrade takvog vozila. Konzorcij švedskih tvrtki razvio je prototip tenka smanjene zamjetljivosti koji je predan Upravi za obrambeno opremanje (FMV - Försvarets materielverk) na testiranja. Tenk je nazvan SAT/Mark (kratica za SignaturAnpassningsTeknik/Mark odnosno tehnologija za nadzor zamjetljivosti), a razvijen je na temelju podvozja i kupole borbenog vozila pješništva CV 9040 koje je u operativnoj uporabi u švedskoj vojsci. CV 9040 je prošao opsežne modifikacije kako bi se osigurala niska zamjetljivost u cijelom elektromagnetskom spektru.

trooptičke elemente i za koordiniranje cijelog projekta); Bofors Defence (odgovorna za kupolu i oružje); Saab Baracuda (odgovorna za razvoj površinske zaštite i posebnog maskirnog sustava) i Saab Tech Systems (senzorski paket). Hagglands i Bofors su danas dio konzorcija BAE Systems. Tenk je nazvan SAT/Mark (kratica za SignaturAnpassningsTeknik/Mark odnosno tehnologija za nadzor zamjetljivosti), a razvijen je na temelju podvozja i kupole borbenog vozila pješništva CV 9040 koje je u operativnoj uporabi u švedskoj vojsci. CV 9040 je prošao opsežne modifikacije kako bi se osigurala niska zamjetljivost u cijelom elektromagnetskom spektru. To je postignuto posebnim oblikom, koji se razlikuje od uobičajene prakse oblikovanja oklopnih vozila, te primjenom posebnih materijala na podvozju i kupoli. Gornji dio podvozja i kupola su pomno oblikovani kako bi se smanjio "potpis" vozila kroz elektromagnetski spektar. ■

Prikaz djelovanja Adaptiva, gledano kroz IC senzor. Slika lijevo prikazuje ugašeni sustav, jasno se vidi podvozje. Slika desno prikazuje uključeni Adaptiv, koji se motritelju prikazuje kao obris terenskog automobila

Prvi pokušaj izrade "nevidljivog" vozila bio je 2002. godine. Konzorcij švedskih tvrtki razvio je prototip tenka smanjene zamjetljivosti koji je predan Upravi za obrambeno opremanje (FMV - Försvarets materielverk) na testiranja. Tenk je nazvan SAT/Mark (kratica za SignaturAnpassningsTeknik/Mark odnosno tehnologija za nadzor zamjetljivosti), a razvijen je na temelju podvozja i kupole borbenog vozila pješništva CV 9040 koje je u operativnoj uporabi u švedskoj vojsci. CV 9040 je prošao opsežne modifikacije kako bi se osigurala niska zamjetljivost u cijelom elektromagnetskom spektru.

OBRAMBENA INDUSTRIJA

U drugom tromjesjeću 2011., ostvaren je najveći rast zarada u posljednje dvije godine. Čak 145 izraelskih visokotehnoških tvrtki ostvarilo je 569 milijuna dolara na zajedničkim kapitalnim ulaganjima, kako od domaćih tako i inozemnih partnera, objavljeno je u tromjesečnom izvještaju IVC Research Centera.

Takav rezultat je prije svega odraz 19 % povećanja ulaganja (ili u apsolutnom iznosu) od 479 milijuna dolara uloženi u 140 tvrtki u prvom tromjesjeću 2011. i 66 % povećanja (ili 343 milijuna dolara uloženi u 104 tvrtke u drugom tromjesjeću 2010. godine). Izraelski vojno-gospodarski uspjeh temelji se ponajprije na visokoobrazovanoj radnoj snazi, koja na sreću njihovih poslodavaca također ima jak osjećaj poduzetništva i sposobnosti prilagoditi se brzim promjenama i zahtjevima vojnog i civilnog tržišta.

Vjerojatno najznačajniji primjer rasta neke od izraelskih obrambenih tvrtki vidljiv je na primjeru tvrtke Elbit Systems. U više od tri desetljeća postojanja, obrambena tvrtka specijalizirana za područje elektronike proširila se, udruživanjem, stjecanjem i organskim rastom, sve dok nije postala više milijardi dolara vrijedna međunarodna tvrtka, jedna od vodećih tvrtki u vojnoj visokotehnoškoj elektronici

IZRAELSKA VISOKOTEHNO

IZRAELSKE VISOKOTEHNOLOŠKE KOMPANIJE DOŽIVJELE SU EKSPLOZIJU KAPITALNIH ULAGANJA I PORAST PRIHODA U PRVOJ POLOVICI 2011.; 285 KOMPANIJA OSTVARILE SU ZARADU OD 1,048 MILIJARDI AMERIČKIH DOLARA, ODNOSNO 82 % VIŠE U ODNOSU NA 577 MILIJUNA DOLARA OSTVARENIH U PRVOJ POLOVICI 2010. GODINE

U isto je vrijeme izraelska Vlada ulagala značajna sredstva u sveučilišna i industrijska istraživanja kao i u ostale razvojne poticaje. Izraelski Državni zavod za statistiku procjenjuje da je 2010. godine u visokotehnoškoj industriji bilo zaposleno 261 000 ljudi, u odnosu na 243 000 zaposlenih u 2009. godini. Prema Ethosi, jednoj od najuglednijih izraelskih tvrtki na polju zapošljavanja i upravljanja ljudskim resursima, u Izraelu postoji 3366 visokotehnoških tvrtki, koje aktivno sudjeluju u istraživanjima i proizvodnji. Od toga se otprilike 660 tvrtki specijaliziralo za razvoj i proizvodnju medicinskih uređaja i opreme kao i ostale opreme iz biotehnoškog sektora te zapošljavaju 12 500 ljudi.

Besposadna letjelica Heron

Pripremio Igor SPICIJARIĆ

Zvijezda vojno-zrakoplovnih sajmovaja je IAI-eva besposadna letjelica Heron TP, težine više od četiri tone, također poznata kao Heron 2 ili Eitan po klasifikaciji izraelskog ratnog zrakoplovstva

Glavni segment jest sektor obrambene industrije, koji je naravno vodeći izraelski čimbenik u razvoju i proizvodnji specifično vojnih sustava

za pružanje infousluga s naglaskom na razvoju softvera, koja je razvila mobilni sustav za pohranu računalnih podataka.

Procjenjuje se da je od 3,2 milijarde dolara koliko je prema službenim podacima bilo uloženo u izraelski visokotehnološki "startni" program, to bio uglavnom privatni poduzetnički kapital. Sredstva od 1,62 milijarde dolara, prikupljena u 2006., bila su najviši jednogodišnji uloženi iznos u petogodišnjem razdoblju od 2006. - 2010. godine.

Visokotehnološka industrija je upravo zbog toga u stalnom rastu. Točne brojke se ponešto razlikuju u nekim izvješćima, zbog različitih trendova koji utječu na industriju, ali ta računica je pravovaljana i vjerodostojna za veliki dio izraelskog gospodarstva. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, izraelska visokotehnološka industrija je 2010. bila "odgovorna" za 16 % ukupnog poslovnog

LOŠKA INDUSTRIJA (I. dio)

RAZVIJANJE SOFISTICIRANIH SUSTAVA

Izrael Aerospace Industries (IAI) najveća je izraelska visokotehnološka tvrtka s 15 000 zaposlenih. ELTA Systems Ltd, podružnica IAI-a, svjetski je lider u produkciji elektromagnetskih senzora, u području elektrooptike, radara za rano upozorenje i nadzor, kao i ostalog asortimana kritičnih tehnoloških podsklopova i dijelova. Za usporedbu, Elbit Systems ima 10 000 zaposlenika, a Rafael Advanced Defense Systems 5600 radnika.

Industrijske kompanije iz obrambenog sektora, kao što je IAI, postali su veliki gospodarstveni čimbenici, ne samo zbog korporativnih spajanja i preuzimanja, nego i zbog zapošljavanja visokostručnih radnika. Nakon obrambenih tvrtki, najveći poslodavci u Izraelu su informatičko-elektroničke tvrtke. Na prvom mjestu je softverska tvrtka Intel, sa 7060 radnika.

Slijede je tvrtke Amdocs i HP, svaka s 5000 radnika, ECI Telecom zapošljava oko 2600, a IBM i RAD Grupa

zapošljavaju po 2000 radnika. Sve te tvrtke, kao i mnoge druge u Izraelu, postali su svjetski priznate zbog svojih visokotehnoloških stručnjaka i razvoju sofisticiranih sustava za kopnene, zračne i pomorske snage. Upravo visokotehnološka industrijska orijentacija i strateško ulaganje u nju jest ono što je pridonijelo da Izrael ostvari znatan gospodarski rast u posljednjih deset godina. Tijekom 2006., Izrael je izvezio elektroniku i softversku opremu u vrijednosti oko 15 milijardi dolara. Od 21 milijarde dolara stranih ulaganja u izraelsku industriju, golemi je dio uložen u istraživanja i razvoj visokotehnoloških tehnologija. Ta su ulaganja uključivala Hewlett-Packardovu (HP) kupnju izraelske tvrtke Mercury Interactive za 4,5 milijarde dolara, globalnog lidera u proizvodnji poslovnih softvera za optimalizaciju tehnologija s godišnjim prihodom više od 700 milijuna dolara.

Američki SanDisk kupio je za 1,5 milijardu dolara tvrtku MSystems International, svjetski vodeću tvrtku

Veliko zanimanje na vojnom tržištu, posebno specijalnih postrojbi izazvao je novi Tadiranov komunikacijski sustav PNR 1000. Posebno dizajniran za održavanje kontinuiranih komunikacija u uvjetima urbanog ratovanja, sustav je naročito pogodan za primjenu na mikrotaktičkoj razini, kao što su Commando i njima slični timovi specijalnih snaga, gdje je komunikacijska dostupnost i povezanost svakog vojnika od iznimnog značenja za uspjeh misije. Sustav omogućuje napredne mogućnosti kao što su puna duplex komunikacija, dinamična mrežna arhitektura veza, odabir prioritetnog načina komunikacije, povezivost s radiomrežama većeg i velikog doseg a i što je najvažnije, mogućnost djelovanja bez ograničenja operativnog raspona.

OBRAMBENA INDUSTRIJA

proizvoda u zemlji. To je impresivna brojka, s obzirom na to da zapošljava 8,4 % od ukupnog broja radnika u poslovnom sektoru, što je zapravo vrlo visoka razina u usporedbi sa zapadnim zemljama. Izraelski visokotehnoški industrijski sektor koncentrirao je svoje resurse uglavnom prema razvojno-proizvodnom i prodajnom sektoru.

TREND RASTA

Tijekom posljednjih nekoliko godina, visokotehnoški razvoj i proizvodni kapaciteti su u izvjesnoj mjeri premješteni u inozemstvo, osobito nakon kapitalnih spajanja i preuzimanja. Ovaj je trend još više izražen kod tzv. start-up programa, koji se

Industrijske kompanije iz obrambenog sektora, kao što je IAI, postali su veliki gospodarstveni čimbenici, ne samo zbog korporativnih spajanja i preuzimanja, nego i zbog zapošljavanja visokostručnih radnika

pokreću u proizvodno jeftinijim zemljama. To pojačava izraelsku potrebu za konstruktorima, inženjerima i projektnim menadžerima sustava, koji će moći raditi s razvojnim grupama u Indiji, NR Kini i drugim tržištima.

Izraelski statistički podaci pokazuju da postoji 1050 tvrtki koje posluju u internet industriji, nešto više nego u softver sektoru, gdje ih je 1010. Postoji 710 poduzeća koji se bave telekomunikacijama. Analizom tih brojki po kategorijama, softverski segment vodeći je u broju zaposlenih u izraelskoj visokotehnoškoj industriji. Prema službenim podacima 37 400 ljudi zaposleno je u proizvodnji softvera, 15 400 u proizvodnji hardvera, 3262 u algoritamskom razvoju, 4741 u IT području, a 4604 u testiranju softvera. Svakako je važno istaknuti i da je više od 9000 studenta aktivno uključeno na različitim visokotehnoškim razvojnim projektima.

Glavni segment jest sektor obrambene industrije koji je naravno vodeći izraelski čimbenik u razvoju i proizvodnji specifično vojnih sustava. Većina "civilne" visokotehnoške industrije je više ili manje povezana s obrambenim sektorom, a zatim sa sektorima koji su povezani s obrambenim sustavima projektiranja i proizvodnje. Obrambeni visokotehnoški sustavi također su lideri u izraelskim izvoznim stavkama, koji zbog svoje napredne tehnologije i jedinstvene kvalitete uvijek ostva-

raju veliko zanimanje na globalnim tržištima obrambene tehnologije. Postoji mnogo jedinstvenih sustava koji se razvijaju i nude na tržištu.

IZRAEL AEROSPACE INDUSTRIES (IAI)

Zvijezda vojno-zrakoplovnih sajмова je IAI-eva besposadna letjelica Heron TP, težine više od četiri tone, također poznata kao Heron 2 ili Eitan po klasifikaciji izraelskog ratnog zrakoplovstva. Ova vrlo moderna besposadna letjelica, osmišljena je i konstruirana za letove na velikim visinama u različitom rasponu misija koje mogu trajati i po nekoliko dana. Izraelsko ratno zrakoplovstvo je od domaće avioindustrije tražilo izdržljivi sustav za srednje visine (MALE) širokog spektra sposobnosti unatrag nekoliko posljednjih godina. Besposadna letjelica Heron TP može biti opremljena podkrilnim nosačima za vanjski teret. Letjelica je opremljena s više datalinkova, podržava tzv. line-of-sight (LOS) i beyond LOS (BLOS) linkove putem satelitske komunikacije.

Nova inačica ove besposadne platforme bit će u mogućnosti implementirati više senzora, letjeti na vremenski duljim misijama, znatno nadilazeći taktičke sposobnosti trenutnog top-modela. Da bi omogućili takve složene operacije, tvrtka upotrebljava tehničke spoznaje i postojeću sofisticiranu zrakoplovnu opremu, avioniku razvijenu za nove generacije letjelica te sustave nadzora kvalitete proizvoda.

Elbitova podružnica Tadiran proizvodi i radiouređaje

U razvoju i integraciji radara na avion C295 iz Airbus Military sudjeluje i IAI Elta

ELBIT SYSTEMS

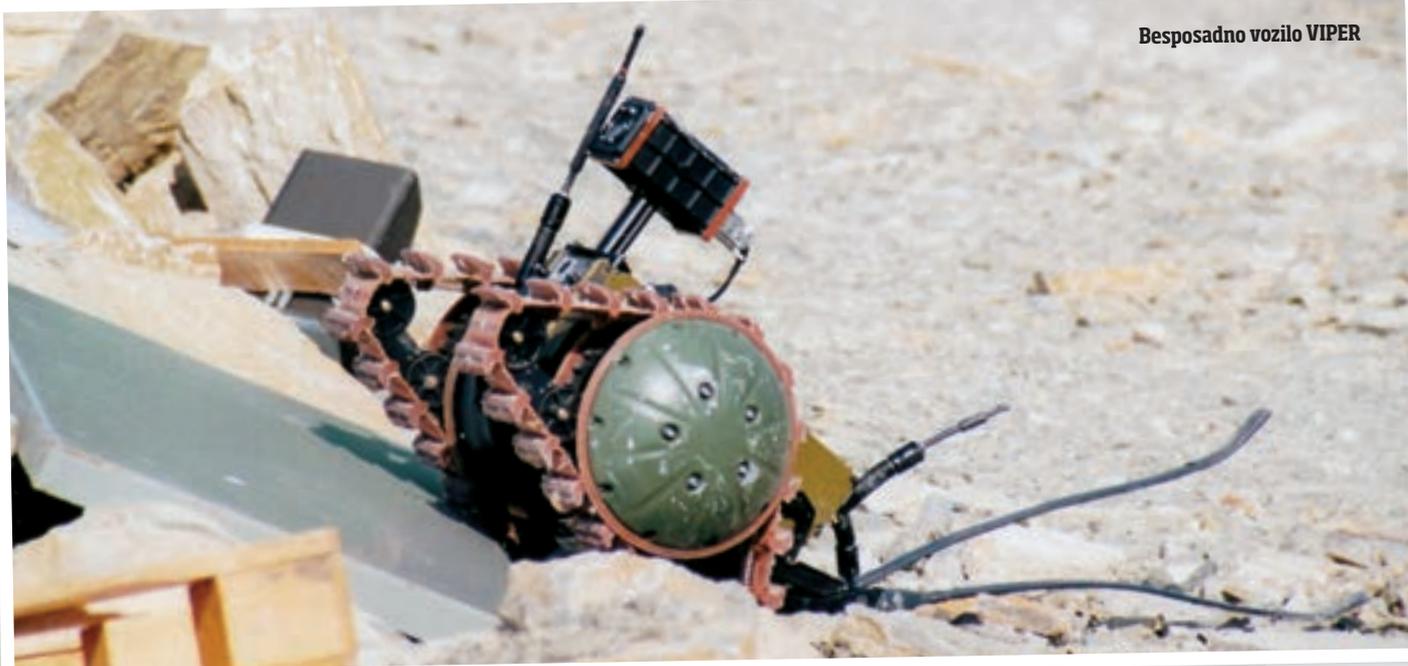
Vjerojatno najznačajniji primjer rasta neke od izraelskih obrambenih tvrtki vidljiv je na primjeru tvrtke Elbit Systems. U više od tri desetljeća postojanja, obrambena tvrtka specijalizirana za područje elektronike proširila se udruživanjem, stjecanjem i organskim rastom, sve dok nije postala više milijardi dolara vrijedna međunarodna tvrtka, jedna od vodećih tvrtki u svijetu vojne visokotehnološke elektronike i na C4ISR tržištu. U posljednjih nekoliko

godina tvrtka je prolazila program generacijskog pomaka, fokusirajući svoje djelovanje na "rast resursa i potencijala" koja će se provoditi u sljedećim fazama razvoja, odnosno u sljedećem desetljeću.

Unutar Elbit Systemsa djeluje i nekoliko tzv. kćeri-kompanija. Jedna od njih jest i Tadiran, kompanija-veteran na području komunikacija koja je nedavno tržištu ponudila novi radijski sustav. Novi Tadiran GRX-4000, multifrekvencijski radiouređaj velikog kapaciteta tj. LOS

Elbit Systems je vrlo aktivan na polju razvoja napredne robotike. U njegovim laboratorijama dizajniran je VIPER UGV (Versatile Intelligent Portable Robot Unmanned Ground Vehicle). Ovaj lagani robot (zapravo besposadno automatsko vozilo) dizajnirano je za rad i zadaće u urbanim sredinama i pod kontrolom samo jednog operatera. VIPER UGV se koristi patentiranim pogonom preko tzv. Gallileo Mobility kotača, koji mu omogućavaju penjati se i uspješno prelaziti preko različitih vrsta prepreka. Naoružana inačica opremljena je spregnutom strojnicom IMI 9 mm Uzi ili bacačem granata kalibra 40 mm.

(HCLOS) relejni sustav, posebno je dizajniran za opremanje mobilnih zapovjednih mjesta snaga za brzu reakciju. Sustav nudi jedinstvenu kombinaciju istodobne dual band veze (Band III + i Band IV), mogućnost dvojnog načina rada (od točke do točke & od točke do više točki) rad u modalitetu visokog kapaciteta prijenosa podataka do 100 Mbps u svakom frekvencijskom pojasu. Sposobnost uporabe multifrekvencijskog opsega i velike brzine prijenosa podataka. Tadiran GRX-4000 daju iznimno visoke radne sposobnosti, s mogućnošću radne podrške na udaljenostima većim od 40 km u tzv. LOS uvjetima rada. Konstruiran i izgrađen kao sofisticirani multipleksor, sustav podržava vrlo široku paletu usluga, od tradicionalne telefonije do širokopojasne multimedijске podrške za najnovije C4I aplikacije. ■

Besposadno vozilo VIPER

RATNA
POVIJEST
INDIJE

POBJEDA CARSTVA

USPON I PAD NOVOG MOĆNOG HINDUISTIČKOGA CARSTVA OBILJEŽILE SU DVIJE BITKE PROTIV MUSLIMANSKIH VOJSKI, KOD RAICHURA 1520. I KOD TALIKOTE 1565.

Kao svojevrsna ravnoteža pritisku muslimana sa sjevera, na južnom dijelu Indije 1336. godine osniva se hinduističko Vijayangara Carstvo, nazvano po gradu u kojem je bilo njegovo upravno i administrativno središte. Postupno nakon osnivanja, proporcionalno slabljenju Delhijskog sultanata, počinje rasti moć novog carstva. Sultanat se našao pod stalnim pljačkaškim udarima Mongola sa sjeverozapada, a mongolski osvajač Timur Lenk (Tamerlan Veliki) zadaje konačni udarac osvajanjem i razaranjem Delhija 1398. Nakon toga sultanat se raspada na nekoliko manjih kraljevina, od kojih je najveća bila Kraljevina Bahmani u središnjem dijelu Indije.

MASOVNOST PROTIV TOPOVA

Ova događanja omogućila su novo jačanje i ekspanziju Vijayangara Carstva, koje postaje jedna od najmoćnijih država Indije. Dodatnu snagu Carstvo dobiva nakon velike pobjede u bitki kod Raichura 1520. u kojoj je njihov vladar Sri Krishnadeveraya pobijedio vojsku male muslimanske kraljevine Bijapur predvođene Ismail Adil Shahom. U ovoj bitki muslimanske su se snage već koristile vatrenim oružjem, međutim

ono je još uvijek bilo malobrojno i slabih taktičko-tehničkih osobina da bi moglo značajnije utjecati na razvoj bitke. Unatoč tome muslimansko je topništvo na početku bitke nanijelo vrlo teške gubitke vojsci Vijayangare, zbog njezina gustog borbenog postroja i sporg nastupanja. Masovnost hinduističke vojske (navodno je u bitki sudjelovalo više od 700 000 vojnika, od čega 32 000 konjanika i 550 slonova, što je bez sumnje pretjerano, pogotovo u odnosu na kapacitet prostora na kojem se bitka odigrala) ipak je na kraju odnijela pobjedu. No, poslije će se pokazati kako je u stvari bila riječ o nekoj vrsti Pirove pobjede, jer su ugrožene muslimanske zemlje sjeverno od Vijayangare sklopile ratno savezništvo, kako bi zajedno spriječile daljnju eskalaciju opasnog protivnika na jugu.

ODLUKA KOD TALIKOTE

Pogodan trenutak bila je smrt vladara Vijayangare Achuta Raye i dolazak na vlast njegova nasljednika Rama Raye, koji je imao više od 70 godina. Ovaj put su muslimanske snage raspolagale znatno većim brojem topničkih oruđa, uvjereni se u njihovu učinkovitost tijekom bitke kod Raichura. Hinduističke su se snage oslanjale na ratne slonove, kao i nebrojeno puta do tada. Prvi sukobi započeli su nakon prodora muslimanske vojske na teritorij Vijayangara Carstva krajem prosinca

Sri Krishnadeveraya trijumfirao je nad vojskom Bijapura 1520. kod Raichura

“Kamene kočije”, skulptura raskošne kočije koju vuku dva slona, podignuta u gradu Hampi, jedan je od najpoznatijih spomenika preostalih iz zlatnog doba Vijayangare

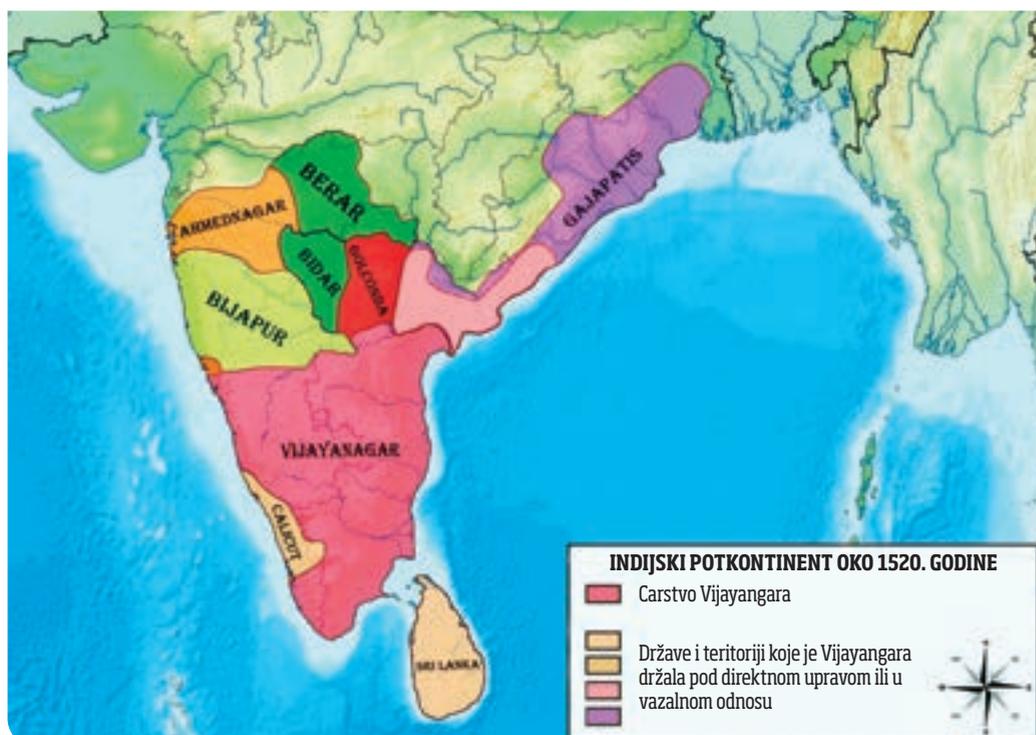
Marinko OGOREC

I PORAZ VIJAYANGARA

1564., pri čemu su hinduistima nanoseni ozbiljni gubici. Nakon toga Rama Raya je podigao vojsku od oko 140 000 pješaka, 80 000 konjanika i s više od 100 ratnih slonova, te se uputio ususret znatno manjim muslimanskim snagama, s oko 80 000 pješaka 30 000 konjanika. No, potonji su, za razliku od hinduista, imali određen broj topničkih oruđa. Muslimanske postrojbe zauzele su obrambene položaje kod grada Talikote, te osloncem na dominantne zemljišne objekte, preprekama i zemljanim fortifikacijama kanalizirale moguće smjerove napada protivnika i čekale njegov dolazak.

BRZO URUŠAVANJE

Do sukoba je došlo 26. siječnja 1565. frontalnim napadom hinduističkih snaga sa slonovima kao

▼
Vladar dinastije Adil Shahi u lovu na tigra. Djelo je naslikao nepoznati autor oko 1660. godine

Konačnu prevagu nad brojnošću vojnika i slonovima Rama Raya kod Talikote na kraju je odnijelo muslimansko topništvo i konjaništvo. Vojska Vijayangare izgubila je više od 100 000 vojnika. Poginuo je i njihov zapovjednik Rama Raya, što je značilo i kraj za njegovo carstvo i dinastiju

nositeljima udara. Muslimansko je topništvo već prvim plotunima u gusto zbijeni hinduistički postroj napravilo pokolj koji je rezultirao metežom i panikom. Situaciju je dodatno zakomplicirala nemogućnost kontrole uplašanih preživjelih slonova, koji su bježeći gazili vlastito pješništvo. Udar lakog muslimanskog konjaništva na brzim konjima odlučio je bitku potpunim porazom Vijayangarinih snaga izgubili su više od 100 000 ratnika, a poginuo je i Rama Raya. Nakon bitke Muslimani su osvojili i temeljito razorili prijestolnicu Carstva Vijayangara (istoimeni grad), nakon čega dolazi do brzog urušavanja cijele države. ■

Nakon "Informacije" Političke uprave SSNO-a o "neovlaštenom" osnivanju oružanih sastava u SFRJ izvan JNA, koju je 11. siječnja 1991. "Komanda 5. vojne oblasti" dostavila podređenim postrojbama, ista je "Komanda 15. siječnja 1991. podređenim postrojbama poslala novu "Informaciju o aktualnim događajima u zoni odgovornosti 5. VO", odnosno o odjeku zapovijedi Predsjedništva SFRJ o rasformiranju svih oružanih sastava koji nisu u sastavu JNA te o "napadu" na JNA u zoni odgovornosti Komande. Ovu "Informaciju" potpisao je "zamenik komandanta" general-potpukovnik Andrija Rašeta. U "Informaciji", uz koju su dostavljena i dva priloga, navodi se:

Naredba Predsjedništva SFRJ o rasformiranju svih oružanih sastava čija organizacija nije utvrđena saveznim propisima i nisu u sasta-

vu jedinstvenih OS SFRJ ili organima unutrašnjih poslova, izazvala je burnu reakciju i

tumačenje s negativnom

konotacijom, kako od strane najviših

organa vlasti, tako i najvećeg djela političkih stra-

naka i organizacija. S tim u vezi, preko sredstava javnog infor-

misanja u vidu komentara ili izjava aktualnih političkih ličnosti,

pokrenuta je prava lavina napada na JNA, Saveznog sekretara i

Predsjedništvo SFRJ.

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

POKUŠAJ UVOĐENJA STANJA U HRVATSKU

U SIJEČNJU 1991. (IV. DIO)

Suština napada se svodi na optuživanje Predsjedništva SFRJ i JNA kako radi u interesu srpskog rukovodstva i ostvarivanja hegemonističkih ciljeva Srbije, a naredba Predsjedništva je samo korak do vojnog udara i gušenja demokratski izabраних organa vlasti u Hrvatskoj i Sloveniji, pa i drugim delovima Jugoslavije. Naravno ni na kraj pameti im nije da Naredbu Predsjedništva shvate, tumače i provode kao čin koji u osnovi omogućava demokratski, dakle mirni rasplet i rješenje ustavne krize u Jugoslaviji.

Pored iznetog za napade na JNA koristi se svaka prilika. Obično se to objavljuje kao senzacionalistička vjest ili naslov u štampi. U kontekstu toga može se tako tumačiti i objavljeni članak u "Vjesniku" 13. 01. 1991. g. i najavljen, pa i reklamiran članak u novom broju "Slobodnog tjednika", pod naslovom "Kontraobaveštajci JNA pripremali atentat na ministra Boljkovca". U pomenutom članku govori se o hapšenju-privodjenju oficira JNA s nizom laži, s jasnim ciljem izazivanja odbojnosti i nepoverenja građana prema JNA. Ni slučajno nisu željeli objaviti kako se radilo o pripadnicima JNA u izvršavanju zadataka iz svog delokruga rada, i da su u tome bili protupravno sprečeni i grubo maltretirani od strane pripadnika MUP-a RH. Čak se o tome ne govori u stidljivo objavljenom demantu MUP RH od 14. 01. 1991. godine već se ističe

"kako sredstva javnog informisanja po ocjeni MUP nisu zbog okolnosti u kojima živimo i interesa sigurnosti, trebali to objavljivati".

Sve to ukazuje da se pored verbalnih metoda napada, počinju primenjivati i fizički, protupravni i protiv ustavni, kako bi se ugled JNA, njena ustavna funkcija i politička uloga diskreditovali i odvojili narod od Armije.

U objašnjavanju tih događaja, te tumačenju na sceni prisutnih političkih tendencija, pridržavati se Informacije PU SSNO str. pov. br. 6-1 od 10. 01. 1991. godine. U vezi s Naredbom Predsjedništva SFRJ i privodjenja oficira JNA od strane MUP-a, SSNO i Komanda 5. VO je danas (15. 01. 1991. godine) emitirao „saopštenje za javnost“ koje dostavljamo u prilogu i koje treba proraditi sa celokupnim sastavom.

Prilozi:

1.- saopštenje Komande 5. VO

2.- saopštenje Službe za informisanje SSNO

1.- saopštenje Komande 5. Vojne oblasti.

Povodom članaka objavljenih 13. 01. 1991. godine u listovima "Vjesnik" i "Večernji list", pod naslovom "Pripreman atentat na Boljkovca", komanda Pete vojne oblasti danas je saopštila sledeće:

"Navodi i insinucije, plasirani kroz spomenute članke, predstavljaju potpuno neosnovanu

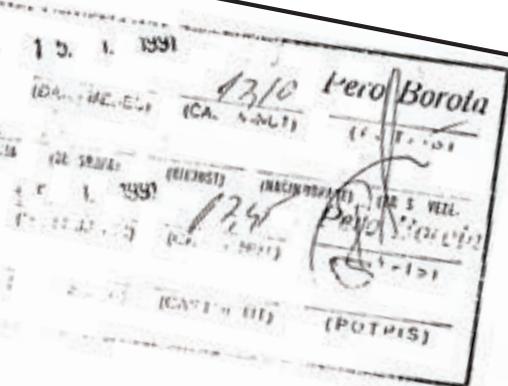
konstrukciju i zlonamernu obmanu javnosti, s ciljem izazivanja neraspoloženja građana prema JNA. Istina o slučaju na koji se ovi članci odnose je sledeći:

Dvadesetak pripadnika Ministarstva unutrašnjih poslova Hrvatske je 06. januara ove godine, na potpuno protivzakonit i provokativan način, pod pretnjom oružja, lišilo slobode tri pripadnika Organa bezbednosti JNA, koji su bili na službenom zadatku u potrazi za vojnikom koji je samovoljno napustio jedinicu. I pored toga što su se pripadnici JNA uredno legitimisali i objasnili svoj zadatak, oni su nasilno privedeni u Ministarstvo unutrašnjih poslova Hrvatske i podvrgnuti višečasovnom saslušavanju. U toku privodjenja, pojedini pripadnici Ministarstva unutrašnjih poslova Hrvatske na različite načine su ih provocirali i pretili im. Tako su, između ostalog, gladeći svoje noževe, govorili pripadniku JNA da će ih "na sledećem brdu uprljati", da će mu poklati ženu i decu ako ih ima i da je klanje uvežbavao na lutkama.

Sve to je propraćeno raznim psovka i teškim uvredama.

Sve činjenice ukazuju da je u ovom slučaju došlo do drastične povrede ne samo saveznih propisa, već i svih pravila kojima je regulisan način postupanja organa unutrašnjih poslova prema pripadnicima JNA, sa obeležjem krivič-

POZADINSKA BAZA
TEHNIČKO SKLADIŠTE
Br. 83-1
1991. god.

nog dela, sa tim je komandant Pete vojne oblasti, general Konrad Kolšek detaljno upoznao ministra unutrašnjih poslova Hrvatske J. Boljkovca i predočio mu moguće posledice, uko-

su "mjere borbene gotovosti". Tako je 23. siječnja 1991. "Komanda" 13. (Riječkog) korpusa OS SFRJ donijela "Zapovijed podređenim postrojbama za pojačane mjere borbene gotovosti i poduzimanje mjera zaštite vojnih objekata". Zapovijed je potpisao "komandant" 13. korpusa general-potpukovnik Marjan Čad. U vezi sa pogoršanom situacijom na teritoriji preduzeti odmah:

ZVANREDNOG

liko se ne spreći ponavljanje sličnih slučajeva.

Napominjemo da su komande, jedinice i ustanove JNA dobile zadatak da preduzmu sve raspoložive mere radi zaštite od takvog nedopustivog i protivzakonitog ponašanja.

2.- Saopštenje Službe za informisanje PU SSNO:

Povodom Naredbe Predsedništva SFRJ o razoružanju i rasformiranju nelegalnih oružanih sastava, Služba za informisanje SSNO ovlaštena je da saopšti sledeće:

Nadležni organi raspolažu nepobitnim dokazima o potpuno nezakonitom načinu formiranja i naoružavanje paravojnih oružanih sastava i njihovom pripremanju za izvodjenje diverzantsko-terorističkih i drugih nasilnih akcija. U koliko se Naredba Predsedništva SFRJ ne izvrši u celini, te poražavajuće činjenice bit će javno saopštene u okviru postupka protiv počinioca ovih teških krivičnih dela.

Svako na koga se Naredba odnosi treba da ima u vidu da će nelegalni oružani sastavi biti rasformirani i razoružani, bilo na način i u roku koji su utvrđeni naredbom, ili primenom sankcija propisanih zakonom. (Izbornik, strojopis, latinica; HR-HMDCDR, 2., kut. 6046)

U skladu s uputama dobivenim u navedenim "Informacijama" te zapovijedima nadređene Komande, postrojbe u 5. vojnoj oblasti pojačale

1.-Municiju za borbena vozila 1 b/k imati u neposrednoj blizini u kasarni da se može odmah uzeti. Municiju za sve mitraljeze b/v imati u redenicima i kutijama koje su zapečaćene da se mogu brzo upotrebiti.

2.-Procjeniti po svim garnizonima objekte za struju, plin i vodu, mogućnost njihove zaštite kako nebi došlo do njihovog isključenja i paralisanja normalnih uslova života. Imati mjere zaštite i stručnu ekipu za osposobljavanje narušenog sistema.

3.-Preduzeti mjere oko kompletiranja i pripreme svih agregata za struju, cisterne za vodu, mjere POZ i lična sredstva zaštite, intedansku tehniku za ishranu u poljskim uslovima. Obezbediti dovoljne količine petroleuma.

4.-Obezbediti da u komandama svih nivoa boravi 25 posto starješina (formirati 4 tima) za rizik i neprekidno obezbediti komandovanje jedinicama u najtežoj varijanti i nesmiye se dozvoliti iznenadjenje.

Obezbediti vodu i suhu hranu za 3 dana.

Mjere borbene gotovosti moraju narastati iz časa u čas.

Za eventualni nedostatak potrebnih MTS obratiti se Komandi 13. K. Rok izvršenja 24. 01. 1991. godine. Do 09,00 časova kada podnijeti izvještaj. dostaviti: 13. pmtbr, 8. pmtbr, 6. bbr, 236. pmtbr, 35. prtd (Izbornik, strojopis, latinica Ministarstvo obrane RH, Središnji vojni arhiv, Komanda 5. vojne oblasti)

BRDSKI TOP 76,2 mm M-48B1

Brdski top M-48B1 rezultat je promišljanja iz 1946. godine u bivšoj Jugoslaviji. Riječ je o partizanskom načinu ratovanja gdje je bio potreban top koji bi pratio i pružao paljbenu potporu postrojbama na brdsko-planinskim terenima. Ograničenja pred konstruktorom bila su protežnosti oružja (masa i ukupna duljina), mogućnost rastavljanja, vuča ili transport na konjima ili volovima, uporaba streljiva za pukovski top kalibra 76 mm (za koju je u bivšoj FNRJ bila pokrenuta proizvodnja). Proizvodnja topa počela je 1950. godine u pogonima tvrtke "Bratstvo" iz Travnika, BiH. Proizvedeno je nešto više od 2000 komada, a izvezeni su u Rumunjsku, Mijanmar i Šri Lanku. Danas se njime koriste i neke države nastale raspadom SFR Jugoslavije i to za ispaljivanje počasnih plotuna. Malo je poznato da je paljbenu vođ Gradskog štaba teritorijalne obrane Zagreba izveo prvu topničku akciju u Domovinskom ratu. U večernjim satima 19. srpnja 1991. otvorio je paljbu iz dva minobacača 120 mm M-74 i jednog topa 76 mm M-48B1 na pobunjeničke položaje u Bijelom Brdu kod Osijeka, učinivši taj top prvim topničkim oružjem koje je uporabio ZNG.

Mladen KORADE

Foto: Domagoj VLAHOVIĆ

TAKTIČKO-TEHNIČKI PODACI

Kalibar: 76,2 mm

Masa: 720 kg

Duljina: 3,07 m

Duljina cijevi: 1,18 m

Elevacija: od -15° do +45°

Horizontalni kut djelovanja: +/-25°

Maksimalan domet: 8750 m

Kraljevski grad Jajce je od 1464. do 1528. godine bio sjedište Jajačke banovine. Zbog svog geostrateškog položaja bio je stalna meta turskih osvajača. Nekoliko maraka s motivom Jajca izdala je Austro-Ugarska 1906. godine. Na slici su prikazani motivi tornja sv. Luke iz XI. ili XII. stoljeća i Stari grad Jajce iz XIV. stoljeća

FILATELIJA

MARKA U FUNKCIJI PROMIDŽBE

POČETKOM '92. GODINE HRVATSKA POŠTA I TELEKOMUNIKACIJE (HPT) POČELA JE S IZDAVANJEM SERIJE POŠTANSKIH MARAKA NA TEMU HRVATSKI GRADOVI-SIMBOLI RATA ZA OBRANU HRVATSKE SAMOSTALNOSTI I SLOBODE. UZ NEKE PRVE POŠTANSKE MARKE REPUBLIKE HRVATSKE TISKANI SU I PRIGODNI LISTOVI KOJI DANAS NA TRŽIŠTU POSTIŽU CIJENU I DO TISUĆU KUNA

Ivo AŠČIĆ

OBJAVA RATA PUTEM GLASNIKA

Propašću Rimskog Carstva krajem V. stoljeća, glasnici su više od jednog milenija bili jedini prenositelji vijesti među stvarateljima srednjoeuropske povijesti. Bili su to najčešće ljudi nižih društvenih slojeva, kmetovi, slobodni seljaci, službenici, sluge kraljevskih dvora ili crkvene osobe.

Prijenos pismene korespondencije je bio posebice aktivan za vrijeme oružanih sukoba kada su se glasnici koristili i za najavu ratova. Posebice je zanimljivo pismo kralja Ljudevita I. Anžuvina, koje je uputio Veneciji 27. travnja 1353.: "Međutim, mi nećemo s duždom i općinom mletačkom započinjati rata, ako ga prije tri čitave sedmice usmeno kroz glasnika ili pismom ne navijestimo".

Brojna sačuvana pisma hrvatsko-ugarskoga kralja Matijaša Korvina, osnivača Jajačke i Srebreničke banovine krajem XV. stoljeća kao obrambenog štita Hrvatske od Turaka, svjedoče o postojanju glasničke službe na području današnje Hrvatske. Tada je Korvin osnovao u Senju prvu stalnu vojničku organizaciju u Hrvatskoj. Za kretanje vojske, roba i pošiljaka uglavnom su se koristili putevima izgrađenim tijekom Rimskog Carstva. Jedan od poznatijih putova bio je "via exercitualis" odnosno Vojnički put koji je povezivao Sisak sa Splitom

preko Topuskog, Bihaća, Knina i Zadra. Početkom '92. godine Hrvatska pošta i telekomunikacije (HPT) je u skladu s idejom opisivanja geografskih granica novonastale države počela s izdavanjem serije poštanskih maraka na temu hrvatski gradovi – simboli rata za obranu hrvatske samostalnosti i slobode.

DODATNA PROMIDŽBA HRVATSKE

Na markama su se tako našli gradovi: Knin (motiv: Panorama Knina s Tvrđavom zidana od sredine X. do XIII. st.), Vukovar (motiv: Barokni dvorac grofova Eltz iz 1790. godine), Ilok (motiv: Srednjovjekovna tvrđava i franjevačka crkva), Gospić (motiv: Ulica dr. Ante Starčevića u Gospiću s crkvom Marijina navještenja), Dubrovnik (motiv: Knežev dvor, sjedište kneza Dubrovačke Republike), Šibenik (motiv: Katedrala svetog Jakova u Šibeniku, remek-djelo hrvatskog graditeljstva, izgrađena u XV. stoljeću u venecijanskoj kičenoj gotici) i Beli Manastir (motiv: Sokak u Belom Manastiru, tipičan ušoreni niz kuća s područja panonske Hrvatske). Svi ovi gradovi, u vrijeme puštanja u promet "svojih" maraka bili su okupirani ili su se nalazili na prvoj crti bojišta. Marke su tiskane u arcima od 50 maraka a za svaku marku je izdana Omotnica prvog dana i Prigodni list. Dizajnirao ih je Ivica Šiško, akademski

PRIGODNI LIST KNIN

S teksta Prigodnog lista izdanog uz poštansku marku Knin, može se saznati nešto više o bogatoj povijesti Knina: najveća tvrđava u Dalmatinskoj zagori, prijestol-

nica hrvatskih kraljeva, hercega, banova, biskupa i župana te prijestolnica posljednjeg hrvatskog kralja Petra Svačića iz hrvatske vladarske porodice Trpimirovića.

slikar i grafičar a tiskane su u čakovečkoj tiskari Zrinski tehnikom višebojnog offseta.

Kako bi dodatno pojasnio motiv na marki HPT (od 1999. godine Hrvatska pošta je jedna od pravnih nasljednica koja izdaje poštanske marke Republike Hrvatske) je vrlo često uz svako izdanje poštanskih maraka, posebice prvih godina hrvatske samostalnosti izdavao filatelističko-stručni proizvod koji se zove Prigodni list ili List prvog dana. Osim što je ovaj proizvod predmetom interesa filatelista, na njemu se na jednoj strani nalazi poštanska marka poništena žigom prvog dana (žig mjesta i datuma s crtežom, simbolom ili prigodnim tekstom kojim se obilježava neki događaj, a upotrebljava se samo u određenom poštanskom uredu na datum izdavanja marke) i naziv marke. Na drugoj se strani nalazi višeznačni prigodni tekst, koji je pisala stručna osoba, a opisuje ulogu i značenje motiva na marki za neko područje ljudske civilizacije.

Prigodni listovi uz neke prve poštanske marke Republike Hrvatske, npr. zimске Olimpijske igre – Aberville '92., prema najnovijim katalozima poštanskih maraka, danas na tržištu postižu cijenu i do tisuću kuna. Glavni razlog jest da oni nisu bili u redovitoj prodaji već su služili za promidžbene svrhe izdavatelja maraka. ■

FOTO: ARMÉMUSEUM, STOCKHOLM,
WWW.ARMÉMUSEUM.SE

VEKSILOGIJA

NAJSTARIJE SAČUVANE HRVATSKE VOJNE ZASTAVE

IAKO JE JASNO DA SE ZASTAVAMA KORISTILO I ZNATNO PRIJE, NAJSTARIJE DANAS SAČUVANE ZASTAVE HRVATSKIH POSTROJBI SU IZ VREMENA TRIDESETOGODIŠNJEG RATA (1618. – 1648.), A ČUVAJU SE U VOJNOM MUZEJU U STOCKHOLMU

Željko HEIMER

U stoljeću koje je prethodilo feudalne vojske razvijaju se u plaćeničke stajaće vojske, a vojne zastave pomalo gube ranije karakteristike heraldičkih simbola velikaša – zapovjednika. Počinju se ustrojavati pukovnije, koje postaju nositelji identitetskog simbolizma. Kako je opremanje pukovnije zastavom bila dužnost pukovnika, zastave su općenito vrlo različite, iako se javljaju pokušaji njihove standardizacije. Smatra se

da je prvi pravilnik o vojnim zastavama na hrvatskim prostorima uveden nakon izbora Ferdinanda I. za hrvatskog kralja na Cetingradskom saboru 1527., a koji je uveo car Maksimilijan I. 1498. za svoje konjaničke postrojbe od 1828 ljudi, podijeljene na četiri odjela – od kojih svaki nosi zastavu u jednoj od četiri Maksimilijanove boje – crvena, zelena, bijela i žuta, s prikazom kresiva i plamičaka (simbol Reda zlatnog runa). Car Ferdinand II. (za hrvatsko-ugarskog kralja okrunjen u Požunu 1618., umro 1637.) uveo je sustav koji će se proširiti (uz nacionalne posebnosti) u većinu vojski diljem Europe i zadržati uglavnom do I. svjetskog rata, a gdje gdje i do danas. U svakoj pukovniji prva satnija nosi temeljno bijelu zastavu nazvanu Leibfahne ("osobna" tj. carska zastava, koja simbolizira osobu suverena), dok ostale satnije u pukovniji sve nose jednake zastave nazvane Ordnärfah-

ne, odnosno Regimentsfahne (obična odnosno postrojbeni zastava), a u habsburškim zemljama temeljno žute boje, obje s prikazom carskog orla i višebojnim trokutastim ukrasima duž rubova.

ZASTAVE DRAGUNSKIH POSTROJBI

Tri zastave u Vojnom muzeju u Stockholmu pripadale su dragunskim postrojbama, a zarobljene su u bitkama u Donjim Lužicama u travnju 1634. Pripadale su postrojbama pukovnika Keglevića, Dragića (Draghis) i još jedne zasad neidentificirane. Veličine oko 110×220 cm s tri metra dugim originalnim kopljima, zastave su konjaničkih postrojbi vrlo neobična oblika. Dok su u to vrijeme konjanici uglavnom nosili relativno male pravokutne zastave raskoljenog kraja, ove su vrlo velike. Lakoizvidničko konjaništvo (draguni) u to je vrijeme uobičajeno koristilo mnogo manje zastave – da bi što manje smetale u taktici brzog i skrivenog napada. Čini se da su hrvatski draguni isticali svoje velike zastave

U vjerskim sukobima reformacije i protureformacije zastave postaju i promidžbeno sredstvo, na njih se uključuju likovi svetaca zaštitnika i pobožne izreke

kao svojevrsni "inat", odnosno dokaz da su dovoljno vješti da im one takve ne čine problem. Čini se ipak da im u ovim bitkama nisu donijele sreću. Na našu sreću danas, zarobljene zastave pohra-

njene su u zbirku trofeja u Arsenal švedske vojske. Zapravo, nerijetko se danas mnoge zastave nađu u muzejima koji su se razvili iz vojnih skladišta ratnih trofeja u ranijim protivničkim zemljama mnogo bolje očuvane nego u matičnim zemljama – koje ako nisu imale sreće i bile višekratno okupirane i doživjele revolucionarne promjene, nisu imale priliku sačuvati ih kod sebe. ■

Dodatne informacije o zastavama postrojbi OSRH, fotografije zastava u uporabi, saznanja o nastanku i uporabi zastave, kao i ispravke te ostalo što bi moglo pomoći u izradi cjelokupne povijesti zastava naših postrojbi, molimo javite na zastavehv@gmail.com. Unaprijed zahvaljujemo.

Najstarije sačuvane hrvatske zastave pripadale su dragunskim postrojbama. Neobična su oblika i vrlo su velike pa je to možda razlog zašto izgledaju kao da im je donji kraj raskoljene zastave uklonjen – da se ne bi vukao po tlu, te tako nastaje nepravilan peterokutni oblik.

MULTIMEDIJA

Dodirni i poveži se

ViewSonicov uređaj s 22-inčnim zaslonom osjetljivim na dodir vrlo vjerojatno stiže u lipnju na sajmu Computex u Taipeiju. Kompanija Viewsonic poznata po svojim vrlo dobrim računalnim monitorima, najavila je svoju novu seriju Android tableta. Serija je predstavljena pod "Touch and Connect" sloganom, a glavni proizvod je VCD22, 21,5-inčni model koji Viewsonic naziva pametni poslovni tablet-monitor, iz čega možemo zaključiti kako je namijenjen za poslovne korisnike. Uređaj će biti pokretan sustavom Android 4.0 (Ice Cream Sandwich) a navodno će ViewSonic ponuditi i opciju s Windowsima 8.

Solarna tipkovnica

Iz Logiteca nam dolazi tipkovnica na solarni pogon, K760. Zbog svoje bijele boje i rasporeda funkcijskih tipaka, već na prvi pogled odaje da je namijenjena Appleovim računalima. Njezina je karakteristika je da se preko Bluetooth veze može spojiti na tri različita uređaja, a kojim će se u određenom trenutku koristiti, odabire se uz pomoć funkcijskih tipki F1, F2 i F3. Još zanimljivija karakteristika ove tipkovnice jest što se napaja isključivo iz izvora svjetlosti, bilo da je to sunce ili stolna lampa. Potpuno napunjena ugrađena baterija osigurava autonomiju od čak 30 dana pod uvjetom da se tipkovnica svaki dan rabi osam sati.

LG izradio 5-inčni zaslon

LG Electronics radi na napretku mobilnog segmenta tržišta i najavio je izlazak novog 5-inčnog ekrana koji će biti u mogućnosti reproducirati Full HD rezoluciju. Prednost ovih zaslona nije u veličini već u kvaliteti, pa tako novi zaslona od 5 inča imaju rezoluciju od 1920x1080, uz nevjerovatnih 440 piksela po inču, odnosno trećinu više nego što je to slučaj na Appleovu iPhoneu 4S i čak 72 posto više nego na prijašnjem LG-ovu smartphoneyu Optimus Vu. Tehnologija iza ovog zaslona je bazirana na IPS LCD-u, točnije AH-IPS (Advanced High Performance In-Plane Switching) s omjerom 16:9 baš kao što je to slučaj na HDTV-u koji se može nabaviti za dnevnu sobu.

MOBILNE APLIKACIJE

Facebookova kamera

Riječ je o aplikaciji koja omogućuje postavljanje i snimanje slika, te postavljanje videoklipova na Facebook profil. Facebook Camera će za sada raditi samo na iOS uređajima, no iz Facebooka su za TechCrunch istaknuli kako razmatraju i ostale platforme. Kako biste napravili fotografiju, dovoljno je samo stisnuti gumb kamere u lijevom gornjem kutu ekrana, naciljati i uslikati. Poslije možete dodati razne ponuđene filtre, isjeći ili okrenuti fotografiju, a potom i

podijeliti sa svojim prijateljima na Facebooku. Aplikacija se razlikuje u nekoliko stvari od Instagrama. Komentare i lajkove na slike morate čekati nekoliko sekundi, dok je i kvaliteta slike nešto lošija. No s druge strane Facebook Camera nudi 14 filtara (Instagram ih ima 17), omogućuje odabir više slika koje sve zajedno možete objaviti na Facebooku. Pregledavanje više fotografija također je izvrsno napravljeno pa će se tako slike s feeda zamutiti kako bi cijela stvar brže funkcionirala.

Pripremio Mladen PALIĆ

Najlakši prijenosnik na svijetu

Gigabyte X11 reklamira se kao najlakši laptop na svetu, što i dokazuje svojom težinom od svega 975 grama. Ta je težina postignuta posebnom konstrukcijom kućišta (3 mm sprijeda i 16.5 mm straga) izrađenom od kombinacije karbonskih vlakana i aluminija. U kućište tek 300 grama teže od novog iPada smjestila se nova generacija Intelovih procesora (Ivy Bridge), 4GB DDR radne memorije, HM77 Express čipset s Intel HD 4000 grafičkom podjedinicom, 128GB SSD disk, WiFi b/g/n, Bluetooth u verziji 4.0. Za fizičko povezivanje X11 je opremljen standardnim USB 2.0, 3.0, audio i mini DisplayPort priključcima, uz microSD utor. LCD ekran je dijagonale 11.6" i razlučivosti od 1366x768 piksela a iznad ekrana je smještena 1,3MP kamera te za unos podataka ima chiclet tipkovnicu s pozadinskom rasvjetom i veliki touchpad bez dodatnih tipki. Uređaj bi zahvaljujući novoj generaciji Intel procesora i bateriji od 4730mAh trebao imati vrlo zahvalnu autonomiju. Na tržištu bi se Gigabyte X11 trebao pojaviti tijekom srpnja po cijeni između 999 i 1299 dolara, ovisno o konfiguraciji.

Google i Samsung – brži zajedno

Pošto je prošle godine u suradnji sa Samsungom predstavio cloud PC Chromebook, Google objavljuje drugu generaciju Chromebook prijenosnih uređaja te Chromebox računalo. Chromebox izgledom podsjeća na Appleov Mac Mini, a spaja se na televizor ili monitor. Uređaj ima 1,9 GHz Intel Core procesor, 4GB RAM memorije, Display Port, USB portove, gigabit ethernet, dual band WiFi, Bluetooth i DVI izlaz. Nova generacija Chromebookova je tri puta brža od prve. Rad u svim segmentima je brži a brojka što najviše upada u oči jest boot time od samo sedam sekundi. Dolazi s 1,3 GHz dvojezgrenim Intel Celeron procesorom i 4 GB RAM-a te 16 GB SSD diskom za pohranu podataka.

Ekran prijenosnika je dijagonale 12,1 inča (1280x800). Laptop dolazi s integriranom HD 3000 grafikom, dva USB ulaza i utorom za dodatni ekran. Računala imaju ugrađen Google Drive sustav za spremanje podataka, ali i offline podršku za Google Docs. Na oba računala automatski su dostupne aplikacije iz Chrome Web Storea. Googleov operativni sustav pod nazivom Chrom OS koji se primarno pojavljuje na njihovim laptopima za čiji hardware se brine Samsung, najviše je fokusiran upravo na ono čime se i browser Chrome najviše ponosi - brzina. Oba će se uređaja u početku prodavati u SAD-u i Velikoj Britaniji, a informacija o tome hoće li se pojaviti u Hrvatskoj nema.

WEB-INFO

www.nsk.hr/zbirka-knjiznicne-grade-o-domovinskom-ratu

Link vam govori sve! Predstavlja apsolutno najbolju zbirku knjižnične građe o Domovinskom ratu, koja pripada Nacionalnoj sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. Sama stranica nije prebogata, no to joj i nije cilj. Ona treba ukratko predstaviti zbirku i, što je najvažnije, pružiti kataloške podatke zainteresiranima za uvid u građu. Prije nekoliko mjeseci zbirka je imala gotovo 3000 naslova, a u međuvremenu je i dopunjena, što ćete moći vidjeti preko ove stranice u raznim katalozima (svi su u .pdf formatu). Za one koji nisu znali, uz tiskane publikacije, zbirka okuplja i građu na drugim medijima: elektroničku i audiovizualnu građu. Zbirku smo već поближе predstavili u Hrvatskom vojniku broj 382. Pa, ako trebate još podataka prije no što kontaktirate knjižnicu...

D. VLAHOVIĆ

VREMEPLOV

11. LIPNJA 1995.

ZAVRŠENA AKCIJA SKOK 2

Tijekom 1994. počele su vojne operacije kojima je u desetak mjeseci slomljena srpska obrana u Livanjskom polju i obroncima Dinare i Šator planine. Akcije su se postupno a jedna od njih - operacija Skok-2 okončana je 11. lipnja 1995. Njome su hrvatske postrojbe u samo tjedan dana potisnule neprijatelja prema Bosanskom Grahovu i Glamoču i ovladale jakim srpskim uporištem Crni Lug te dijelovima planine Šator. Time je Livanjsko polje u cijelosti osigurano za manevar hrvatskih postrojbi, koje su spojene od Dinare preko Šator planine i Staretine sve do Ku-

8. lipnja 1997.

vlak mira za Vukovar

10. lipnja 1888.

habsburški princ Rudolf posjetio Zagreb

12 lipnja 1683.

Turci opsjeli Beč

13. lipnja 323. prije Krista

umro Aleksandar Veliki

14. lipnja 1982.

Britanci osvojili Falklande

15. lipnja 1877.

prvi Crnac na vojnoj akademiji West Point

preških vrata. Pod nadzorom hrvatskog topništva našla se važna komunikacija Glamoč-Bosansko Grahovo u Bosni i Hercegovini te Cetinska dolina i Vrljičko polje u Hrvatskoj. Operaciji Skok-2 prethodile su dvije vrlo složene ofenzivne akcije Zima '94 i Skok-1 u kojima su tijekom zime hrvatske postrojbe ovladale svim planinskim visovima u okruženju Vrljike i Knina. U ekstremnim zimskim uvjetima, po visokom snijegu, snježnim olujama i na vrlo niskim temperaturama, i do minus 20 stupnjeva, hrvatski su vojnici pokazali iznimnu fizičku i moralnu izdržljivost. Napade je predvodila 4. i 7. gardijska brigada, uz potporu 126. brigade te 14.

i 20. topničko-raketnog divizionu uz koordinaciju s postrojbama Hrvatskog vijeća obrane. Ipak, tek je Splitski sporazum Tuđman-Izetbegović o vojnoj suradnji omogućio jači vojni zamah. Na temelju njega izvedena je zajednička akcija Hrvatske vojske, Hrvatskog vijeća obrane i Armije Bosne i Hercegovine "Ljeto '95" kojom je olakšana situacija u Bihaću, a Srbi su ujedno potisnuti iz Glamoča i Bosanskog Grahova. Tako su osigurani strateški položaji na Dinari pa je otvoren put prema Kninu, sjedištu srpske pobune u Hrvatskoj koji je uskoro oslobođen u akciji Oluja. ■

DUHOVNOST

Marko MEDO

IZL 24,3-8; HEB 9,11-15; MK 14, 12-16.22-26

MISA-NESHVAĆENI DAR

Misa je ogledalo jedne kršćanske zajednice: promatrajte kako jedna zajednica slavi svoju misu i odmah ćete vidjeti razinu njezine vjere. Često na misi izgledamo poput rastresene zajednice, koja živi više iz navike negoli uvjerenja. Znak koji nas otkriva jest način na koji sudjelujemo na misi: olako se izgovaraju riječi jer srce ne sudjeluje; molitva se drugih ometa bez ikakvih problema jer se ne vjeruje u ozbiljnost molitve i naročito, s mise se izlazi s istim unutarnjim stavovima koje smo imali i prije.

Kršćanska zajednica često doživljava misu kao predstavu koju treba gledati i u kojoj treba uživati. Ovdje je osnovna pogreška. Zbog toga je lijepa misa ona na kojoj se lijepo pjevalo, koja nije preduga, s udobnim klupama, ne postavlja se pitanje jesmo li poslije te mise otišli kući kao bolji kršćani: a ovo je ipak bitno!

Sam govor se prilagodio pogrešnom mentalitetu. Mnogi su govorili i još govore: *Idem na misu, idem slušati misu. Iz ovih pretpostavki proizlazi užasan zaključak: nakon mise se*

ništa ne može promijeniti u našim životima; svatko nastavlja svojim putem. Zašto? Jer više ne primjećujemo izazove koje nam je Isus ostavio u misu.

Otuđ tolike pravedne kritike upućene nama kršćanima od onih koji ne vjeruju i koji bi htjeli vidjeti u našim životima poneki plod mise i pričesti u kojoj sudjelujemo.

Upitajmo se onda: što je misa u Isusovoj misli?

Misa je prije svega Isusova volja: *Ovo činite meni na spomen* (Lk 22,19). Isusova Crkva je Crkva koja čuva i slavi euharistiju: gdje nema euharistije, nema Isusove Crkve.

Dakle, na misu se ide isključivo zbog Krista. On je motiv, On je Onaj koji slavi misu: a mi, svi grešnici, slavimo s Njim. Ona je znak Isusove prisutnosti: njegove riječi su nedvosmislene: *Ovo je Tijelo moje, Ovo je Krv moja* (Mt 26,26-28). Crkva zna da Bogu ništa nije nemoguće te slijepo vjeruje u čudo Isusove prisutnosti: čudo, između ostaloga, koje je Bog potvrdio bezbrojnim čudesima tijekom stoljeća. Tolike sumnje proizlaze iz činjenice

da mi često Boga zamišljamo samo kao velikog čovjeka: Bog je Bog!

Misa je skrivena Božja prisutnost koja nas podsjeća da Kraljevstvo Božje još nije u potpunosti došlo: još je vrijeme hoda, vrijeme iščekivanja Isusova povratka.

Misa je prisutnost poniznog Boga: kako bi nas podsjetila da je istinska veličina ona u služenju. Ispravno ozračje mise ustanovio je Isus gestom pranja nogu.

Jesmo li nakon mise spremniji živjeti u službi bližnjih? Jesmo li nakon mise ponizniji, dobrohotniji, pažljiviji prema braći koju nam je Bog darovao kao priliku za ljubav? U svakoj misli nam, izravno sam Isus, uručuje vrč, posudu i ručnik: jesmo li toga svjesni?

Nije opravdano slaviti misu bez ljubavi; nije pravedno slaviti je s mržnjom: s negodovanjem, sebično: bilo bi to poput izdaje, štoviše, bila bi to izdaja!

Možda je sada lakše shvatiti da bi bila dovoljno jedna misa, jedna iskreno doživljena misa... da promijeni bilo čiji život. ■

Pošto je primila Isusa, Marija je pohitala da ga preda Ivanu. I mi, nakon što primimo Isusa u Svetoj pričesti, požurimo ga dati našim sestrama, našim siromasima, bolesnima, umirućima, isključenima i odbačenima.

MAJKA TEREZA
IZ KALKUTE

Tiskana i audio-videoizdanja MORH-a odsad možete kupiti po pristupačnim cijenama u trgovini vojnom opremom "Hrvatski vojnik" u Zvonimirovoj ulici 5 u Zagrebu

Knjige

Pozdrav iz Chagcharana
10 godina sudjelovanja RH u međunarodnim
mirovnim misijama
Suvremeno oklopništvo
Hrvatski vojnik u službi zajednice

Fotomonografije

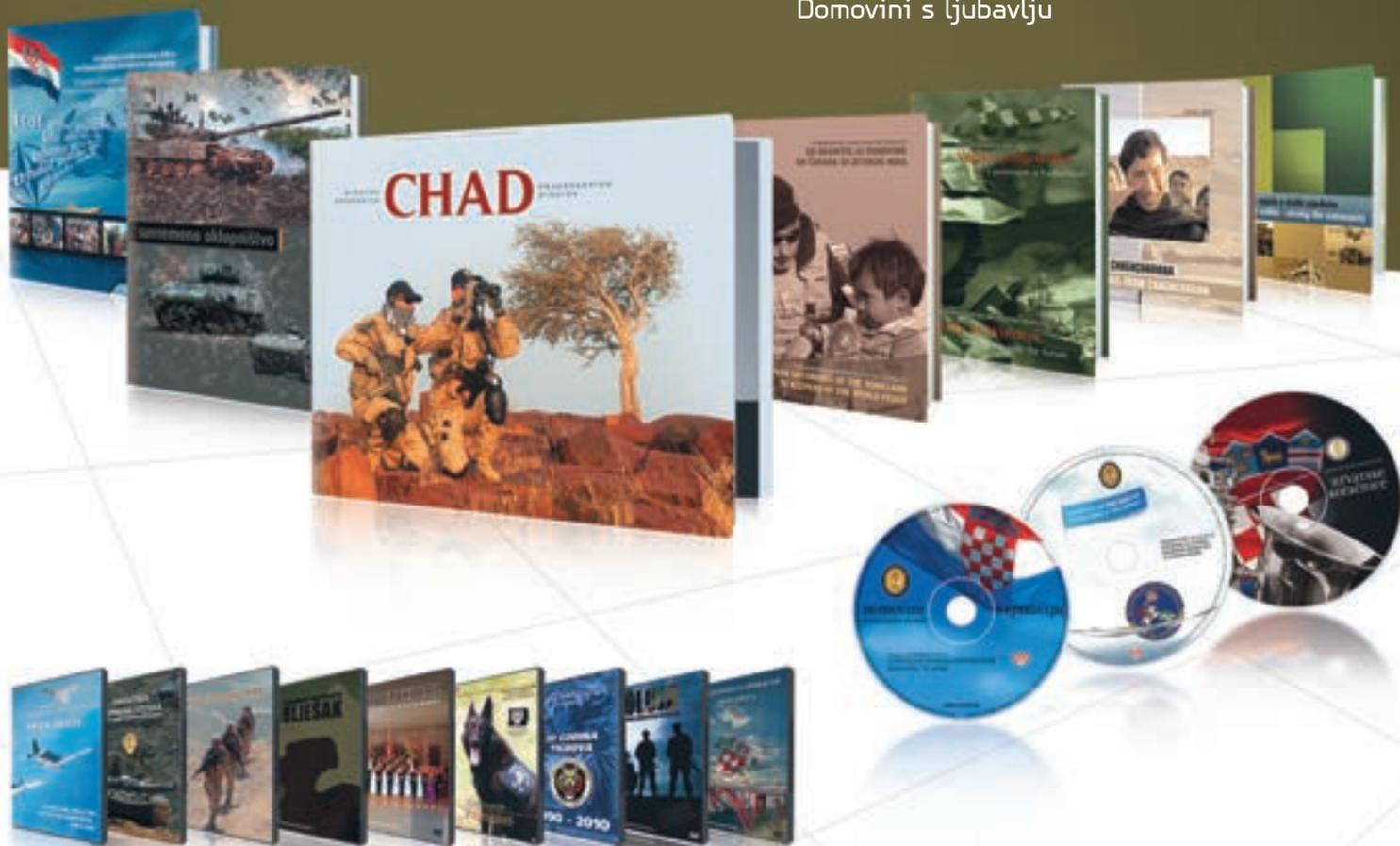
Mirovna misija Chad
Od branitelja domovine do čuvara svjetskog mira
Vojska pobjednika – s ponosom u budućnost

DVD

Hrvatska kopnena vojska
20 godina Tigrova
Bljesak - 5 minuta za sjećanje
Kрила oluje
Zanimanje vojni pas
Mirovna misija Chad
Čuvari svjetskog mira
Oluja - 5 minuta za sjećanje
15 godina operacije Maslenica
Kadetski bal
Klapa HRM "Sv. Juraj" - Najbolje od klape

CD

Klapa HRM "Sv. Juraj" - Najbolje od klape
Hrvatske koračnice
Domovini s ljubavlju

KAKVA GOD BILA VAŠA PROŠLOST, **BUDUĆNOST JE GRIPEN**

AKO JE BORBENI avion nove generacije tehnologija koju tražite, onda zaista postoji samo jedno rješenje – Gripen. U operativnoj uporabi širom svijeta Gripen donosi veću operativnu raspoloživost za borbene misije, veću fleksibilnost baziranja i osjetno manje operativne troškove u usporedbi s bilo kojim suvremenim borbenim avionom njegove kategorije.

www.saabgroup.com

Definirajući buduće mogućnosti borbenih aviona, Gripen ostaje ispred konkurencije – danas i iza 2040. ●●●●

Kako biste saznali više posjetite
www.gripen.com

IME **GRIPEN**
DUŽNOST **VIŠENAMJENSKI BORBENI AVION**
PODRUČJE DJELOVANJA **ZRAČNE OPERACIJE**

SAAB